

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

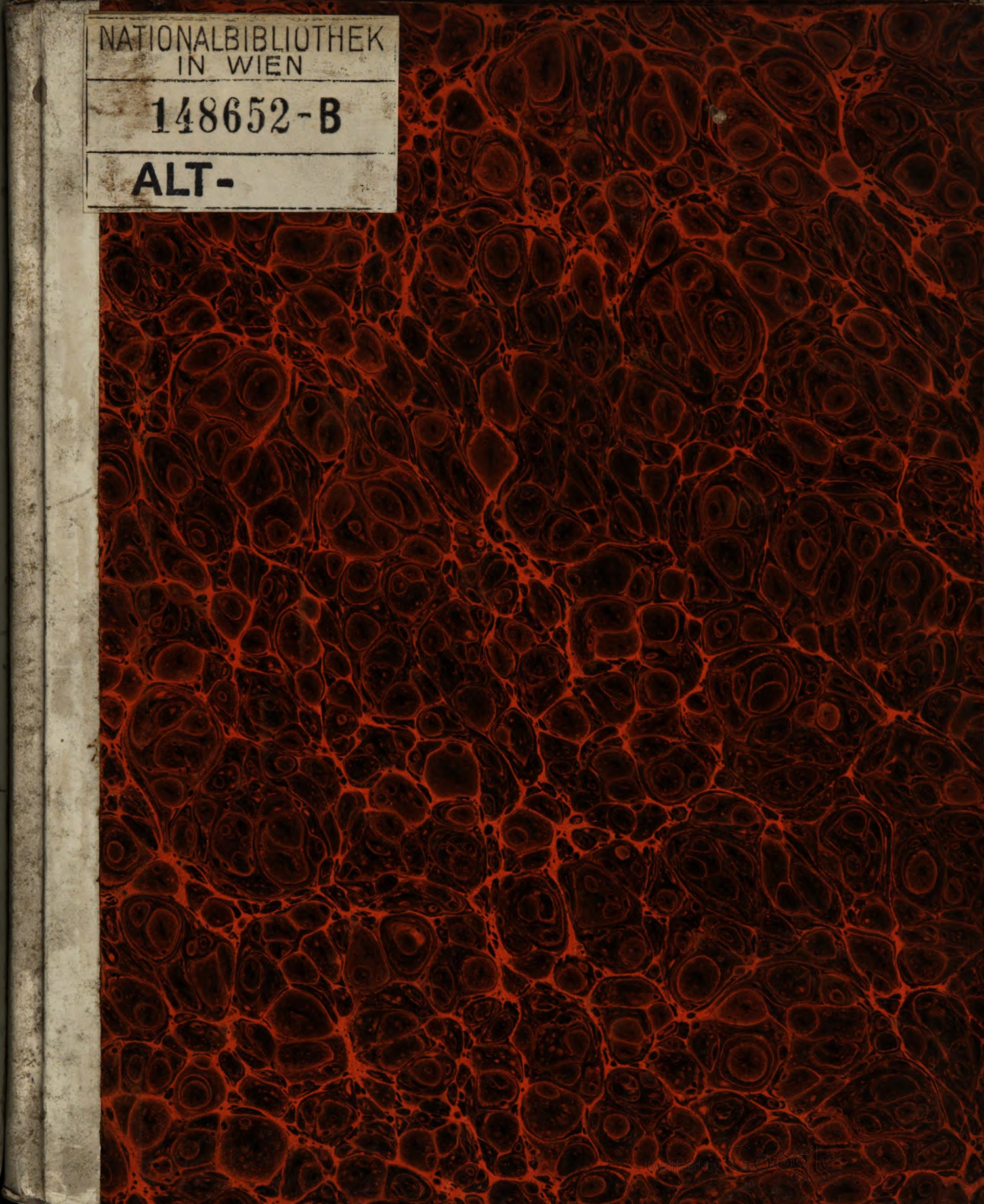
Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

NATIONALBIBLIOTHEK
IN WIEN

148652-B

ALT-

148652-B

37. A. 500.

1796

I. N. D. N. J. C.
De

ORIGINE

DIVERSORUM

JURIS NATURALIS PRINCIPIORUM,

QUATENUS NEC UNICA, NEC
ADÆQUATE VERA SUNT,

SUPERIORUM CONSENSU

in

ACADEMIA LIPSIENSI

PRÆSIDE

M. IMMANUELE PROELEO,

D. XVII. Martii MDCCIII.

differtabit

ADAM LUDOVICUS LOEFLER, Lips.

Phil. Baccal. & Jur. Stud.

H. L. Q. C.

LIPSIÆ,

Typis CHRISTIANI GOEZI.

RECEIVED

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

5720 S. UNIVERSITY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

PHYSICS DEPARTMENT

5720 S. UNIVERSITY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

PHYSICS DEPARTMENT

5720 S. UNIVERSITY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

PHYSICS DEPARTMENT

Illustri atque Excellentissimo

DOMINO,

DN. CORNELIO

de LUCKOWIN,

Serenissimi & Potentissimi Polonia-
narum Regis, atque Saxoniae Electoris, Came-
rae Martisburgensis Consiliario, in inferiori Lu-
sacia Capiteo Provinciali, & per Saxoni-
am Redituum Provincialium Di-
rectori,

DOMINO IN DÖBERNIZ

ET GÖRLSDORF &C.

MÆCENATI ET PATRONO

SUO MAXIMO,

Pro tot illustribus de se meritis, & gratia, quam
sibi studiisque suis, LUCKOWINIANO auspicio
coeptis, perennantem exorat,

Exercitationem banc Academicam

cum perpetuae felicitatis appreciatione,

devoto animi cultu

consecrat & offert

Adam Ludwlg Loeffler.

SUMMARIA DISSERTATIONIS.

- §. I. Cur de novo, unico, vero, & ad-
quato J. N. principio, discipetur.
 - §. II. Consult. Dn Cocceji sententia.
 - §. III. Dissertationis hujus institutum.
 - §. IV. Usus & defectus principiorum,
apud Juris Naturalis doctores.
 - §. V. Principia practica, attēperanda
sunt, ad captum subjectorum.
 - §. VI. Hinc nihil proficiunt demon-
strationes, quæ à captu & ingenio
eorum, quibuscum negotium est,
remotæ sunt.
 - §. VII. Dissertationis totius summa.
- SECTIO I.
- De Origine & causa variorum Juris
Naturalis principiorum apud Doctores,
Hobbesium, Pufendorfium, Cum-
berlandum, Dn. Coccejum.*
- §. VIII. Datur Deus.
 - §. IX. Actiones humanæ ab ipso depen-
dent.
 - §. X. Quicquid Deo non displicet, jus est.
 - §. XI. Sine Deo nullum est jus.
 - §. XII. Voluntas Dei est principium Ju-
ris Naturæ, essentia sive constituens.
 - §. XIII. Quid sit principium cogno-
scendi in Jure Naturæ.
 - §. XIV. Quid eligendum sit pro prin-
cipio cognoscendi Juris Naturalis.
 - §. XV. Varie sententiæ de principio
cognoscendi Juris Naturalis, *Hobbe-
sij, Pufendorfsij, Cumberlandi, Dn.
Cocceji.*
 - §. XVI. Inveniendi principio Jur. Nat.
normæ & origo.
 - §. XVII. Principii *Hobbesiani* origo.
 - §. XVIII. Principii *Hobbesiani* de sta-
tu belli, occasio & primæ origines.
 - §. XIX. De cessione Jur. *Hobbesiani* orig.
 - §. XX. Causa & usus hujus principii.
 - §. XXI. Judicium de universalitate
principii *Hobbesiani*.
 - §. XXII. Principii *Pufendorfsiani* de so-
cialitate origo.
 - §. XXIII. Cur passim placuerit hoc
principium.
 - §. XXIV. Usus hujus principii.
 - §. XXV. An unicum, verum, & adæqua-
tum sit J. N. principium.
 - §. XXVI. Pufendorfsius socialitatem
pro principio, unico, omnium actio-
num habere nequit.
 - §. XXVII. Ratio hujus prima.
 - §. XXVIII. Ratio secunda hujus.
 - §. XXIX. Principium socialitatis, tan-
tum ad actiones civiles adversus al-
ios pertinet.
 - §. XXX. *Cumberlandi* principium de
mutua benevolentia.
 - §. XXXI. Origo hujus principii de
mutua benevolentia.
 - §. XXXII. Adhuc de origine principii
Cumberlandi.
 - §. XXXIII. De differentia principii,
Cumberlandi, à Pufendorfsii socia-
litate.
 - §. XXXIV. Principia Pufendorfsii
Cumberlandi, *Hobbesij*, *Grotij*, &
Dn. *Cocceji* sibi non repugnant.
 - §. XXXV. Origo principii Dn. *Cocceji*
de sola voluntate Dei.
 - §. XXXVI. Adhuc de origine principii
Coccejian.
 - §. XXXVII. Difficultas circa hoc prin-
cipium.
- SECTIO II.
- In quoniam & quatenus, unum superio-
rum principiorum alteri præstat, deque
eorum usa & defectu
in specie.*
- §. XXXVIII. Adducta principia sunt
diversa, sed sibi non contraria.
 - §. XXXIX. Tria proponuntur deinceps
probanda.
 - §. XL. (1) Probatur, quod diversa Jur.
Nat. principia sibi subordinentur.
 - §. XLI. Male sibi invicem opponuntur.
 - §. XLII. (2) Probatur quod unum prin-
cipi-

SUMMARIA DISSERTATIONIS.

- capitulum altius ascendat præ altero.
- §. XLIII. Principium in theoria universalissimum, non statim in praxi est præstantissimum.
 - §. XLIV. Ad diversum hominum Statum, diversa accommodanda sunt principia.
 - §. XLV. (3) Præstantia principii *Hobbesiani* de mutuo metu.
 - §. XLVI. Exercetur ab Imperantibus & Magistratu.
 - §. XLVII. Defectus principii *Hobbesii*.
 - §. XLVIII. Præstantia principii *Pufendorfiani* de socialitate.
 - §. XLIX. Defectus hujus principii.
 - §. L. Recte appellari potestulimum in suo genere.
 - §. LI. Principium de socialitatis utilitate, non tollit discrimen inter Jus Naturæ & J. Gentium secundarium.
 - §. LII. Fundamentum & discrimen J. Natural. & Juris Gentium positivi, ex utilitate ostenditur.
 - §. LIII. Juris Naturalis, & Juris Gentium secundarii, definitiones philosophicæ.
 - §. LIV. Jus Naturale mutari non potest, neque ab ipso Deo.
 - §. LV. Jus gentium positivum secundarium mutari potest.
 - §. LVI. Carneadis sententia de utilitate, certo sensu verissima est.
 - §. LVII. Omnia Juris Naturalis principia utilitatem agnoscunt.
 - §. LVIII. Præstantia principii *Cumberlandi* de mutua benevolentia.
 - §. LIX. Defectus hujus principii.
 - §. LX. Præstantia principii *Dn. Cocceji*.
 - §. LXI. Defectus hujus principii ostenditur per rationes.
 - §. LXII. Duo inter alia obstant, principii cognoscendi voluntatem DEI *Dn. Cocceji*.
 - §. LXIII. Multa eximina secundum hæc principia J. N. sunt permissa.

- §. LXIV. Proponuntur principia *Dn. Cocceji*.
- §. LXV. Notantur nonnulla.
- §. LXVI. Secundum principia §. 64. Sodomia Jure Naturali est licita.
- §. LXVII. Idem de incestu, adulterio & cæteris dici posset.
- §. LXIX. Secundum hæc principia, nulla relinquitur differentia, inter Theologiam Moralem & Jus Naturæ.
- §. LXX. De Differentia Theologiæ Moralis, & Jur. Naturalis disquiritur.
- §. LXXI. Rationes, cur discrimen inter revelationem & rationem, sive Theologiam moralem & Jus Naturale, admittendum sit.

SECTIO III.

Quod accurate loquendo, nullum ex superioribus, unicum & adequatum Juris Naturalis principium dici possit.

- §. LXXI. An principia Superiora Jur. Nat. sint unica & adæquate vera.
- §. LXXII. Rationes, cur *Hobbesii* principium de statu belli &c. non sit unicum, nec adæquate verum.
- §. LXXIII. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXIV. Rationes, cur principium de socialitate non sit unicum, nec adæquate verum.
- §. LXXV. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXVI. Rationes cur mutua benevolentia non sit J. N. principium unicum, nec adæquate verum.
- §. LXXVII. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXVIII. Rationes, cur sola Dei voluntas non sit J. N. principium unicum, nec adæquate verum.
- §. LXXIX. Laus & valor hujus principii.
- §. LXXX. An melius & perfectius, idque unicum, verum & adequatum J. N. principium inveniri possit, disquiritur.

De

ORIGINE DIVERSORUM JURIS NATURALIS PRINCIPIORUM, QUATENUS NEC UNICA, NEC ADÆQUATE VERA SUNT.

§. I.

Cur de novo, unico, vero, & adæquato, Juris Naturalis principio, discipetur.

Um varia diversaque, ab eruditiss traderentur Juris Naturalis principia, quibus nobilem hanc disciplinam, tanquam primis fundamentis superstruerent, & quæ Vir Consultissimus nobisque peramicus *Dn. D. Joh. Frid. Ludovici*, in Academia Hallensi celebr. Jurium Professor, in sua *delineatione Historie Juris divini naturalis & positivi universalis*, per compendium recenset, Amplissimus Consultissimusque *Dn. Samuel Coccejus*, illustris, in varia eruditione & Juris disciplina, summatis Viri, *Henrici Filius*, in Academia ad Viadrum, Juris Professor Clarissimus, non sibi satisfaciens in pervulgatis doctorum hominum sententiis, ductu illustris Parentis, de novo, eoque unico, vero, & adæquato, Juris Naturalis principio, cœpit disquirere. Cujus instituti sui ratio, cum *ex dissertatione Inaugurali, de principio Juris Naturalis unico, vero, & adæquato*, Francofurti, 1699. habita; tum ex *Tractatu, Juris Gentium*, qui eundem præfert, quam dissertatio, titulum, atque circa finem anni superioris, in duas divisa partes auctior prodiit, & præterlapsis proxime nundinis hibernis, ad nos perlatum est, explicata comparet.

Consult. Dn. Cocceji sententia.

§. II. Instituit nimirum, in *laudata dissertatione, atque tractatu Juris Gentium*, diligenter & erudite confirmare, claros in juris naturalis disciplina doctores, inter hos *Grotium, & Pufendorfium*, nullum tradidisse doctrinæ suæ principium, quod unicum, verum & adæquatum dici mereatur. *Grotium* enim in eo aberrasse, quod principii loco constituerit, convenientiam aut disconvenientiam necessariam cum natura sociali, etsi ponatur, Deum non existere; *Pufendorfium* autem in eo jure reprehendendum, cenferi, quod

quod omnia jura, ex custodia socialitatis deduci posse falso, fuerit opinatus. Quapropter, ut horum defectus ostenderetur, & melius perfectiusque juris naturalis principium, atque illud quidem unicum, verum, & adæquatum, haberi possit, propugnat Vir Consultissimus, *solum Dei voluntatem*, in normam principii unici, veri, & adæquati, ex quo omnes Juris naturalis doctrinæ recte deducantur, disciplinæ huic substernendam esse. Hinc Tractatus adducti parte altera, variæ diluuntur objectiones, quæ sententiæ in parte priori præpositæ, obesse aut repugnare videri possent.

§. III. Luber in præsentī, optima Viri Consultissimi pace *Dissertationis* circumspicere, an & quatenus *DEI voluntas sola*, principii nomen, *hujus institutum.* in Jure naturali subire possit, ex quo tanquam fundamento unico, vero, & adæquato, omnia Juris naturalis dogmata deducantur, atque sic quidem, ut cuique facile patere possit, quid juri naturali conveniens sit, quidve eidem repugnet. Atque simul inquirendum nobis sumemus, an & quousque *Hobbessii Status belli, Pufendorffii Custodia socialitatis, Cumberlandi mutua benevolentia*, pro principiis unicus & adæquate veris, ad deducenda Juris Naturalis dogmata, admitti possint.

§. IV. Putamus autem, Viri Consultissimi principium Juris Naturalis, *de sola DEI voluntate*, nimis generale & remotum, & proinde ad efficiendam demonstrationem, quæ ab aliquo luculenter & perspicue percipi possit, haud sufficere, ac proinde nec unicum, nec adæquate verum principium, existere. Nec multo aliter de *Hobbessii* statu belli, *Pufendorffii* socialitate, & *Cumberlandi* mutua benevolentia, (ut plures alias hypotheses omittamus) dicendum esse arbitramur. Namque etiam horum principia, nec unica, nec adæquate vera esse, in sequentibus evidenter, uti confidimus adparebit. Neque tamen ideo principia, de *sola DEI voluntate*, de *mutua benevolentia*, de *socialitate*, aut *statu belli*, tamquam plane inutilia rejicienda esse dicimus. Habent enim omnia hæc præclarum suum usum, sed particularem, & apud eos tantum, qui secundum naturæ suæ statum, ad hæc principia percipiendâ sunt capaces, ut apud animum suum, de conclusionibus, quæ exposito & concessio principio quodam deducuntur, liquido & evidenter convinci possint, atque ut certo sentiant, & veluti in animo suo

expe-

empiriantur, veritatem sententiarum, ex principio ipsius cognito, promanare. Jam quemadmodum valde errat, qui ab aliquo, nudo oculo cœlum contemplante, ac proinde stellam remotissimam, non conspiciente, exigit, ut tam certo stellam fixam se videre in cœlo adfirmet, ac alter, qui tubo aut oculo armato eam, adesse clarissime conspicit: sic in juris naturalis scientia, pariter labi videtur, qui principium sibi quidem clarissime & evidenter cognitum, alteri, qui per naturam suam statam atque imbecillitatem, ad parem perspicaciam adfurgere nequit, idem tam clare putat cognitum, esse, ut per illud, de actionum honestate aut turpitudine, se convictum in animo sentiat; atque actiones suas secundum illud principium, abs se non æque clare, quam ab altero cognitum, instituendas esse agnoscat.

Principia præctica, attemperanda sunt, ad captum subiectorum.

§. V. Neque prodest exceptio: Quod percipiendi imbecillitas, demonstrationes deductas ex principio, quod alicui evidens est, non posita sit in ipso Juris Naturalis principio, verum, in persona tantum, demonstrationem non capiente. Nam cuius status ita comparatus est, ut ejus cognitionem plane superent demonstrationes, licet ab aliis forte satis liquido percipi possint, is neque secundum istas demonstrationes, quas plane adsequi nequit, actiones quas se antehæc suscipit, instituere aut moderari obligatur, nisi velit præcipitantis aut imprudentis notam incurere. Sequi enim debent actiones hominis, rectum intellectus judicium, non præcedere. Jam qui in statu versatur, ubi ratio cinando adsequi nequit, sententiam alicujus propositam cetam veritatem, quomodo ab ipso exigi potest, ut actiones instituat, secundum normam quam non cognoscit, nec eo in statu, in quo jam versatur, cognoscere potest? Et quis a rudiori mechanico exigit? ut secundum doctrinam Euclidis aut Archimedis accuratissimas demonstrationes, commensurationes aut opus suum formet? licet eruditus Mathematicus facile perscipiat, malius & perfectius procediturum opus mechanici, si præcepta Geometrica, ad annum suum fuissent observata. Mechanicus interim non peccabit, sed summo jure excusabitur, quod secundum intellectus sui mechanici modum, opus elaborarit, non vero ad normam & perfectissimam rectitudinem mathematicam. Et injustum foret, condemnare hoc argumento artificem aut mecha-

mechanicum, qui tam perfecte opus ad ἀνεξίτητον non elaborasset, quod percipiendi difficultas, proportionem commensuratae rei, aut operis mechanici, non sit in scientia mathematica, sed in ipso mechanico, aut artifice. Respondebit enim, se quatenus mechanicum profitetur, minime subtilitates mathematicas capere, adeoque nec ad observandas regulas istas accuratissimas, quas non poterat non nescire, (esset enim tum non mechanicus, sed mathematicus) ullo modo teneri, licet mathematicus, eas facile habeat perspectas. Nec obtusioris ingenii homo, ad tenendas subtilissimi Philosophi ratiocinationes, quas non capit; neque plebejus, ad observandos mores elegantissimos principis, quos neque didicit, obstringi potest.

§. VI. Hoc quidem facile concedi potest, disciplinae alicujus, atque etiam Juris Naturalis demonstrationes in se & abstractivae, esse posse alicui claras, quae tamen in applicatione singularium, huic vel illi subjecto, sint oppido vel difficiles, vel obscurae, vel etiam plane cognitui impossibiles. Sed hoc concedi nobis iterum debet, istam disciplinam, in se & abstractivae forte clarissimam, istis, qui propter hebetudinem, aut alia de causa, ejus demonstrationes capere nequeunt, non esse proponendam, adeoque pro ipsorum statu & conditione, ad ipsos instituendos, & ut sic, & non aliter vitam instituere cogantur, esse inutilem, aliaque quaerenda esse demonstrandi principia, quae ad ipsorum genium accommodata, illos de veritate ex fundamentis sibi notis, adeoque concessis, convincant. Ut vero haec inveniantur, ad subjecta, quibuscum res est, oculi flectendi sunt. Quoniam autem subjecta, diversae sunt indolis, ingenii & status, hinc alia atque alia principia, ex ipsorum indole, ingenio, & statu deprompta, erunt adplicanda, quibus liquido, ad exercenda sibi officia, aut jus naturale, in specie quisque pro se, per cognitae rationes compellatur. Veritas satis luculenta nobis est, Deum gubernare omnia libere, adeoque fato non esse obnoxium. Aliis tamen argumentis, secundum diversa principia & opiniones eorum, qui fatum statuant, agendum est contra *Spinosam*, aliis contra *Stoicam*, aliis contra *Christianam*, si quis eandem foveat sententiam. Quod enim argumentum, huic solidum & convincens, alteri infirmum ac inane videbitur, ob

Hinc nihil proficiunt demonstrationes, quae à capru & ingenio eorum, quibuscum negativum est, remotae sunt.

diversum ipsorum statum, persuasionem, intellectum, aut præjudicia. De quo postea explicatius nobis agendum erit.

Dissertationis
socius summa

§. VII. Quod ut perspicue adpareat, a prima origine, quantum in præsentī licet, deducemus breviter causas & fundamenta, quæ Auctores Juris Naturalis impulerunt, ut alius *statum belli*, alius *socialitatem*, alius *mutuam benevolentiam*, alius *solum DEI voluntatem*, pro primo principio agnoverit. Ex quo mox intelligetur, quodnam principium præ altero præstet, & quatenus, & apud quos, vim & usum aliquem in vita, (qui præcipuus studiorum moralium fructus est) habeat, & an unum, exclusis cæteris principiiis, summam obtinere in vita humana in universum possit. Ubi deinceps facile perse quisque deprehendet, nullum ex adductis Juris Naturalis principiiis, nomen unici, & adæquati, exclusis cæteris omnibus, apud omnes tueri posse. Si vocem principii *unici & adæquati*, in sensu famosiori & stricte accipias, id est, pro tali, quod omnia alia removet, solum sibi sufficit, & ad omnes edocendos porrigitur. De tribus igitur breviter videbimus 1) de Origine, variorum principiorum in Jure naturali, eorumque causis. 2) In quonam & quatenus, aliud pro alio, principium præstet. 3) Quod nullum horum, plane unicum, & adæquatum dici possit, sed pro ratione personarum & circumstantiarum, mox hoc, mox aliud, interdum plura uno principia, ad convincendum & instruendum aliquem, adhiberi debeant.

SECTIO I.

DE ORIGINE ET CAUSIS, VARIORUM JURIS
NATURALIS PRINCIPIORUM, APUD DO-
CTORES, HOBBSIUM, PUFENDORFI-
UM, CUMBERLANDUM, DN.
COCCEJUM.

Datur DEUS.

§. IIX. Homines, cum animadverterent, inesse sibi mentem, variasque perfectiones, concluderunt, existere aliquod ens potentius, quod ipsos produxisset, ipsisque motum & conatum agendi daret.

Agiones hu-
manæ ab ipso
dependent.

§. IX. Animadverterunt insimul, se ab isthoc ente dependen-
tere. Nec menti suæ, ea licere, aut agere, quæ enti summo, quod
iplos produxerat, displiceret.

§. X.

§. X. Quæ vero supremum hoc ens, quod Numen adpella-
mus, ipsis concessit vel jusfit, ut mentis suæ facultatibus, in cor-
pus aut alias res agere possent, hoc jura adpellarunt. Id est, mo-
dum dirigendi mentis suæ facultates aut potentias, ad nutum &
voluntatem Numinis, scientes se id ipsum agendo, fungi officio
suo, adeoque DEUM non offendere.

§. XI. Juris igitur, & officiorum omnium fons & rectitu-
do, dependet a voluntate supremi entis, sive DEI per §. 9. & 10. Sine Deo nul-
lum est jus.

§. XII. Quapropter, scholastico vocabulo, adpelliari potest
voluntas Dei, circa actiones humanas, principium juris naturalis
effendi. Quia jus naturale constitutionem, & esse suum, a DEI
voluntate accipit. Atque in eo, omnes sine præjudiciis ratioci-
nantes, facile consentient, quod nullum foret jus, si nullum esset
ens superius. Quod enim aliqui, voluntati Numinis, aliquid pri-
us concipere voluerunt, hoc otiosam, in utiliter speculantium
subtilitatem arguit, unde ad inania, & nihil certi significantia pro-
fecerunt. Igitur Deum esse juris naturalis *principium effendi*, nec
Grotius, nec *Hobbesius*, nec *Pufendorfus*, nec *Cumberland*, imò
nemo, nisi recta & a præjudiciis libera, ratiocinandi facultate ca-
rens, negare potest.

§. XIII. Sed juris Naturalis Doctoribus, non sufficiebat nos-
se, Deum esse juris auctorem, & judicem de actionibus, id est prin-
cipium effendi. Verum quæsierunt porro, unde nobis liquido
innoscat, Deum hoc vel illud, circa actiones nostras exercendas
v. g. conjugium, vitam nostram conservandam &c. sancire & vel-
le. Et postquam regulas, aut normam aliquam se invenisse puta-
runt, unde de voluntate Dei, hominibus constare posset, hanc re-
gulam aut normam, adpellarunt vulgo, juris naturalis principium
cognoscendi, intellige principium cognoscendi voluntatem Dei,
circa actiones nostras, quas in vita exercemus.

§. XIV. Quando igitur quærimus, quodnam sit unicum, Quid eligen-
dum sit pro
principio cog-
noscendi Juris
Nat.
verum, & adæquatum, juris naturalis principium, non quæritur,
de juris naturalis *principio effendi* aut constituendi, de hoc enim ne-
mini, nisi Atheo, & ratione destituto, dubium est: quod hoc
Deus sit per §. 11. 12. Sed quæritur de *principio cognoscendi*, cujus
ope certo scire possim, hanc actionem, quam exerceo, Deo place-
cere vel displicere.

Variæ sententia de principio cognoscendi Juris N. Hobbesii, Pufendorffii Cumberlandi, Dn. Cocceji.

§. XV. Circa hoc principium Juris Naturalis *cognoscendi*, diversæ prodierunt sententiæ. Nos eas ita locandas putamus 1) est *Hobbesii*, qui statum belli omnium adversus omnes, & inde deductam juris sui, aut cupiditatis in omnia, cessionem, principii loco ponit. 2) *Pufendorffii*, qui socialitatis custodiam. 3) *Cumberlandi*, qui mutuam benevolentiam. 4) *Dn. Cocceji*, qui solam divinam voluntatem, nobis commendat. His quatuor sententiis excutiendis, in præfenti contenti erimus. Nimis enim prolixum foret, origines reliquarum percensere, & qui ingenio valet, de cæteris facile statuet.

Inveniendi principii Juris N. norma & origo

§. XVI. Quæritur ergo, quid causæ fuerit, & quomodo in has cogitationes, tam a se, prima fronte discrepantes, inciderint Viri doctissimi? Respondetur, in univèrsum aliter agere non poterunt, ad inveniendum cognoscendi principium, ex quo intelligatur, quid hominij agere licet, nec ne, quam ut naturam hominis penitius introspicerent. Hanc consulentes, conjecerunt, quid DEUS ab ipsa humana natura exigere, eidemque vetare voluerit. Quo penitius igitur propiusque, Doctor aliquis naturam humanam, & divinum regimen in hominem perspexit, tanto nobilius, profundius, & accuratius, juris naturalis *principium* nobis dedit, intellige semper principium *cognoscendi*.

Principii Hobbesiani origo

§. XVII. De Hobbesio, quomodo ad principium suum, de statu belli, fuerit deductus, res manifesta est ex ipsius verbis. *In præfatione enim, elementorum philosophicorum de Cive, ad Lectorem, & in Dedicatione ad Devoniam Comitum* ait, se inter tenebras constitutum, tandem duo certissima nactum fuisse principia, ex consideratione humanæ naturæ, nimirum *unum cupiditatis*, qua homo fertur ad omnia, unde status belli oritur, *alterum rationis*, cedendum esse juri, suo, ut pax obtineatur & conservatio sui. Sed explicatius de singulis videamus.

Principii Hobbesiani de statu belli, occasio & primæ origines.

§. XIX. *Hobbesius* vir erat, ingenio, imaginatione, & judicio civili pollens, contemptor vulgarium, novorum confectator. Erat disciplinæ mathematicis adsuetus. Videbat sub Rege Carolo, flagrare belli incendiis patriam suam Angliam. Quod igitur in mathematicis vidit, ut omnia ex certis & claris principiis demonstrarentur, idem facere peroptavit, in disciplina morali. Ut nimirum certa ipsi adessent fundamenta, quibus hominibus tumultuantibus

tibus ostenderet ipsos peccare, nisi pacem, atque obedientiam cole-
rent. Inquit enim in *dicta dedicatione*: Cognita pari certitudine ratio-
ne actionum humanarum, qua cognoscitur ratio magnitudinis in figu-
ris, ambitio & avaritia, quarum potentia falsis vulgi circa jus & in-
juriam opinionibus innititur, incermes essent, fruereturque gens huma-
na pace adeo constante, ut non videatur, (nisi de loco crescente scilicet
hominum multitudine) unquam pugnandum esse. Nunc quod bel-
lum gladiis vel calamis perpetuum est: quod non sit juris & legum na-
turalium major scientia hodie quam olim: quod sententiis Philosopho-
rum, utraque pars suum jus tueatur; quod alii laudent, alii vitupe-
rent eandem actionem: quod idem nunc probet, quæ alio tempore dam-
nat, & sua facta in aliis aliter æstimet: signa manifesta sunt, nihil pro-
fuisse ad scientiam veritatis, quæ hæcenus scripta sunt a Philosophis
moralibus, placuisse vero, non illuminando animum, sed venusta &
secunda affectibus oratione, opiniones temere receptas confirmando.
Ut igitur certiora demonstraret, omni ex parte diligenter dispe-
xit. Sed destituebant ipsum, demonstrationis meditæ, evidens
principium. Ut illud inveniret, consuluit statum hominis inter-
num, id est animum, & externum i. e. corpus, & ad corpus perti-
nentia. Igitur in internis, animadvertit, animi cupiditatem ad infi-
nita propendere; & in externis, vidit tumultus in patriæ suæ reg-
no inde augeri, quod quæ unus cuperet, alter etiam cuperet, ne-
que illud proinde, alterum alteri concedere velle. Hinc dedu-
xit *axiomam morale*: Ex cupiditate hominis, sine ratione spectata,
oritur status belli omnium in omnes. Et sic invenit causam belli
& tumultuum.

§. XIX. Volebat autem Hobbesius, tumultus & seditiones, De cessione Ju-
rationibus reprimere, & argumentis seditiosorum absurditatem ris Hobbesiani
redarguere. Hinc ulterius pergendum ipsi erat, ad secundum prin- origo.
cipium. Vid. *præf. ad Læct. de Cive*. Viderat igitur, compefcendam
esse illam cupiditatem, qua in omnes res habendas ferimur, &
quod per rationis judicium hoc faciendum sit, hinc *axioma* ipsi *se-*
cundum emergebat: Rationem suadere, ut renunciatur cupiditati,
sive juri in omnia, quo pax obtineri possit, quæ tamen, si cupiditate
nostra secundum rationem moderata, ab altero obtineri non pos-
set, quærenda esse belli auxilia. De Cive capit. r. §. 15. & Cap. II. §. 2.

Causa & usus
hujus principii

§. XX. Habebat igitur *Hobbesius* duo fundamenta, quibus, motibus Anglicanis, hominibusque seditiosis occurrere poterat. Atque argumentum hoc, adversus istos adversarios, satis erat validum, & pro adæquato, hoc in casu, ad versus omnes, qui sine ratione, cupiditatibus obsequuntur, agnosci potest. *De quo sectione II.* uberius, ubi de usu ejus ageretur. *Vid. §. 45. 46.*

Judicium de
universalitate
principii Hob-
besiani.

§. XXI. Quæritur autem, an *Hobbesius* invenerit, aut invenire voluerit, principium Juris naturalis, ad decidendas omnes omnino Juris Naturalis, actionumque humanarum controversias. Respondetur, nimis magnifice de instituto Hobbesii sentiret, qui illud sibi persuaserit. Nunquam enim, uti existimo, illud Hobbesio in mentem venit. Quod ex occasione & intentione ejus, patere potest. Occasio horum suorum axiomatum, erant motus Anglicani. Intentio erat sua, tumultuantes redarguere, & convincere absurditatis practicæ, quod peccatum dicitur, quemadmodum male disputantes, contradictionis, quoad sententias male cohærentes, redarguere solemus. *Vid. de Civ. Pras. ad Lect.* Quomodo ergo *Hobbesius*, principium unicum, verum, & adæquatum, juris naturalis dare potuit, ex quo omnia deciderentur, qui de eo nunquam cogitare instituit? Quod si autem illud principium, majoris forte postea fecit, quam quidem antea putavit, vel faciendum erat, illud adversariorum imperitiæ, & tenuitati tribuendum est, qui interdum apertissima negabant, ejus demonstrationes non adsequebantur, neque nobiliter quid producere potuerunt, hinc ipsi Hobbesio animum addiderunt, ut præclarior indicies de se sentiret. Dedit tamen hoc ipsum occasionem, ut alii postea longius meditando progredierentur.

Principii Pu-
fendorfiani de
socialitate ori-
go.

§. XXII. Inter hos princeps est, B. & perillustis *S. Samuel L. B. de Pufendorf.* *Vid. pras. Jurisprud. ejus Universalis, & Specimen Contr. c. 1. §. 6.* ubi se adjutum ab Hobbesio, haud invitus profiteatur. *Pufendorfius* igitur ingenio, judicio, & eruditione subnixus, consulens quoque experientiam vitæ, ac tranquilla mente societatem hominum, eorumque jura contemplans, deque horum fundamentum sollicitus, excitatus demonstrandi methodo Hobbesiana mathematica, observat, naturam hominum, tenerrimo amore sui, rerumque, quas ad se pertinere credit, studio duci. Videt bella,

bella, inimicitias, & omne malorum genus inde oriri, si quis illud, quod alteri charum & eximium est, incessere conetur. E contrario experiendo deprehendit, homines vivere tranquillos in societate, quoties alter ad alterius mores & genium, se accommodet, & commoda ejusdem, aut quod quispiam amat, promovere studuerit. Hinc in eam deductus est sententiam, ut statueret, *socialitatem* i. e. uti ipse *de Officio H. & Civ. l. 1. c. 3. §. 7.* explicat, studium se cum aliis conjungendi, eorumdemque commoda promovendi conatum & rationem, esse principium Juris Naturalis fundamentale. *Add. Ejusdem cap. III. Lib. II. de Jure Natura & Gentium* inprimis §. 15. & *Eridem Scandicam* p. 232. §. 1.

§. XXIII. Meruit hæc *Pufendorffii* in Juris naturalis disciplina, Cur passim meditatio & industria, ut passim in eruditorum scholis, cum ap- placuerit hoc plausu reciperetur. Inprimis hodie libellus ejusdem, *de Officio principium. Hominis & Civis*, qui magni operis ipsius *de J. N. & G.* compendium est, vulgo juventuti academicæ commendatur, & ad capiendam Juris naturalis prima fundamenta prælegitur. Cujus rei ratio est, quod beati Viri scripta, inprimis vero hæc, ad jus naturæ pertinentia, perspicuitate, & facili rerum intelligentia, sese præ *Grotio* aliisque commendent. Quid enim cognitu facilius, quid apertius in vitâ est, quam hominem qui alterius commodis & fortunæ semper obitat, in societate esse intolerabilem, contra qui socialitatis curam habet, ab omnibus amari & coli? Qui tradita hæc meditando capere nequit, (ad severam enim meditationem paucissimi apti sunt) nullô interpretete opus habet, quam experientia, quæ tanquam ubivis obvia vitæ magistra, veritatem horum, ipsum facillime & compendiosissime edocebit.

§. XXIV. Inprimis autem hoc Juris naturalis principium, *Ufus hujus præclarissimum ostendit usum, in iis negotiis, ritè instituendis & principii. decidendis, quæ cum hominibus, nobiscum in societate viventibus, intercedunt v. g. contractibus, promissis, humanitatis officiis &c.* Facile enim posito hoc principio, potest ostendi, omnia hæc *JURA & officia, adversus alios, necessario esse exercenda, quoniam aliter nulla socialitas inter homines consistere potest. Sed de usu principiorum cujuslibet doctoris, explicatius videbimus Sectio- ne secunda.*

§. XXV.

An unicum,
verum, & adæ-
quatum sit J.
N. principium

§. XXV. Quod si autem per jus naturæ intelligatur, quemadmodum in famosiori significatione accipitur, potestas aut illud jus hominis, circa omnes facultatum suarum naturalium actiones, quas & quomodo, vel exercere vel intermittere tenetur (*vid. §. 10. supra*) tunc non immerito quæritur, an socialitas, sit principium unicum, & adæquatum *cognoscendi* (*v. §. 13. supra*) Juris Naturalis h. e. an ex socialitate (*v. §. 22.*) deduci & cognosci possit, omnis justitia aut injustitia actionum humanarum quarumvis, quæ tum adversus Deum, tum adversus semetipsum, tum adversus alios, exerceri ab homine debent, ita quidem, ut si homo actionem suam, non turbare cognoverit socialitatem, tuto concludere possit, istam actionem sibi esse permissam, atque sic quidem, ut in statu isto, dum actionem istam exercent, Deo non displiceat (*vid. §. 10.*)

Pufendorfius,
socialitatem
pro principio,
unico, omni-
um actionum
habere nequit.

§. XXVI. Videri posset *B. Pufendorfium* noluisse, ut socialitas, pro tali principio universali, unico, vero, & adæquato, ad determinandas actiones humanas omnes, adversus omnes, uti Deum, seipsum, bruta &c. agnosceretur. Sed appellasse tantum socialitatem, principium primum, & fundamentale, si vis etiam, verum, unicum, & adæquatum, quoad cognoscendas & decidendas actiones & officia hominis, adversus alios homines, in societate viventes exercendas.

Ratio hujus
prima.

§. XXVII. Id quod probari potest 1) ex intentione ejus (*vid. §. 22.*) Constitutum enim ipsi erat, solum & præcipuæ, rationem fundamentalem invenire, actionum tantum illarum, quæ homo in societate adversus alium exercet, ut pax & tranquillitas inter ipsos constaret. Ne tamen quispiam putet, falli nos in hoc, dum originem *dicto §. 22.* indicavimus, quomodo nimirum *Pufendorfius* in hanc sententiam, de propositione fundamentali Juris Naturæ devenerit, damus ipsius verba ex *Specimine Controv. c. V. §. 25.* ubi ad objectionem *Velthemii*, quod nihil tradiderit, de officio hominis adversus Deum, & semetipsum, respondet: *Enim vero qui librum meum, non solo calumniandi animo inspexit. facile apprehendit, mihi præcipue propositum fuisse, officia hominis adversus se invicem tradere, & quid juris inter homines mutuo exercentur; cui fini nullum commodius principium adsumi, quam socialitatem posse, in aprico est.* Et eam ob rationem caput de Religione Nat. in eo

libro

libro nusquam extat. Hoc quippe consecrarium est, doctrina naturalis de Deo, quam alii ad doctrinam primam referunt, alii peculiari disciplina, sub vocabulo Theologia Naturalis adornant, eoque nativam veluti sedem, in disciplina Juris Naturalis non fortiuntur. Sed cum postea in usum juventutis, officia hominis & civis juxta legem naturalem, in compendium redigenda forent, caput de Religione naturali, ex illa sive Theologia Naturali, sive Philosophia prima mutuo sumpsi, & in eum libellum transtuli. Add. Eridis Scandica pag. 324. 350. §. 16. p. 389. §. 13. Uti & de Jure N. & G. l. 2. c. 3. §. 5. & §. 19. Ubi socialitatem explicat, quod sit principium, genuinum, manifestum, sufficiens & adæquatum cognoscendi jura naturalia, alios homines spectantia.

§. XXIX. 2) Fateretur deinde Pufendorfus l. 1. c. 3. §. 13. de Officio H. & C. ex socialitate, directe tantum & primario, deduci præcepta, quæ ad alios homines spectant? indirecte autem, officia hominis erga Deum, officia autem hominis erga seipsum, ex Religione, & socialitate conjunctim promanare. Atqui quæ ex principio aliquo, tantum indirecte demonstrantur, requirunt sane adhuc aliud fundamentum, ex quo directe & per se, deduci possint. Quemadmodum, si e. g. Stichum servum meum, ab aliquo corruptum esse directe probo, eundemque tantum habuisse commercium cum solo Titio; indirecte quidem probare videor, servum Stichum, a Titio esse corruptum: sed nihil obstat, quo minus adhuc magis liquido, & directe possim probare v. g. ex confessione Stichi, vel ipsius Titii, vel testium omni exceptione majorum, servum meum per Titium fuisse corruptum. Ergo si indirecte tantum & secundario, ipso Pufendorfia fatente, ex socialitate, officia adversus Deum & semetipsum demonstrare possim, sequitur, dari adhuc principium aliud, ex quo directe & primario, hæc officia demonstrantur. Et hæc fortassis est ratio, cur in Opere de Jure N. & G. pauca admodum, nimirum duo tantum capita, scilicet 4. & 5. L. II. de Officio hominis adversus semetipsum legantur, cum interim toto volumine, præcepta aliis in societate præstanda, latissime explicentur.

§. XXIX. Quapropter illa tantum officia, secundum Pufendorfium, ex socialitatis principio derivari debent, quæ homo homini in socialitate præstare tenetur, & hoc quidem sine, ne alterum offendat,

nes civiles, ad-
versus alios.
pertinet.

dāt, aut probabilior de se opinionem in animo ejus excitet, quod ipsum quacunq; ratione lædere velit *Vid. de Officio H. & C. Lib. 3. §. 7.* Ex quo colligitur, noluisse *Eufendorffium*, principium suum Juris Naturalis de socialitate, regulæ loco constituere, ne actionum illarum quidem, quæ forte Deo displicent, sed quæ ab hominibus, quibuscum vivendum est, vel ignorantur, vel tolerari solent. Hinc statuit, Jus naturale, ignorare cœtera omnia, nimirum quod mala sint & illicita, quæ socialitatem non turbant, atque sublimiorem illam notitiam, ad Theologiam moralem pertinere. Ex quo deinceps *Celeberr. Dn. Thomassius* deducit, nec promiscuam Venerem, nec sodomiam, neque incestum, juri naturali repugnare. *In Jurisprudentia divina l. 2. cap. 2. De cœteris quæ hoc loco dici possent, Vid. Sectio secunda.*

Cumberlandi
principium de
mutua bene-
volentia.

§. XXX. Inter eos, qui *Hobbesium*, adhibita quadam animi moderatone, refutare aggressi sunt, nominandus est popularis ejus *Richardus Cumberland*, qui si ingenio & acumine, *Hobbesio* fortassis non par fuit, plures tamen ipsius adversarios, refutandi modestia superavit. *In disquisitione philosophica, de Legibus natura cap. I. §. 4.* omnes leges naturales, contineri unico hoc dictamine tradit: *Benevolentia maxima singulorum agentium rationalium, erga omnes, statum constituit singulorum, omniumque benevolentium, quantum fieri ab ipsis potest felicissimum, & ad statum eorum, quem possunt adsequi felicissimum, necessaria requiritur, ac proinde commune bonum erit suprema lex, & §. 10. l. c.* addit comprehendit hac lege, pietatem in Deum, & charitatem in homines, in quibus, utriusque tabulæ legis divinæ Mosaicæ, & Evangelicæ, summa continentur.

Origo hujus
principii de
mutua bene-
volentia.

§. XXXI. Quod *Cumberlandus*, mutua benevolentiam fundamenti loco, in Juris naturalis disciplina posuerit, causam fuisse adparet, adversarii sui *Hobbesii* Hypothesin, qui ex mutuo metu & statu belli jura naturalia deduxit. Cui ut contradici posset, mutuo metui *Hobbesiano*, & bello omnium in omnes, mutua benevolentiam, eamque maximam singulorum, opposuit. Hinc toto capite I. dictæ disquisitionis, operose ostendit, quantum utilitas, ex benevolentia hominum in homines dimanet, & quam hæc necessaria sit, ad salutem & felicitatem omnium. *Perspexit nimirum*

Cum-

Cumberlandus, hominum animos vehementer irritari, si ipsis malum aliquod intentare velle quispiam minetur, id quod iam *Hobbesius* latissime ostenderit, contra benevolam voluntatem, excitare benevolentiam, apud homines rationem sequutos, dandam proinde cuique esse operam, ut alteri benevolentiam mutuam ostendat, eundem sibi conciliet, atque sic felicitatem suam, omniumque promoveat.

§. XXXII. Nisi ex dictis constaret, *Cumberlandum* adversam statui belli *Hobbesii* sententiam propugnare voluisse, putare quispiam jure posset, principium hoc Juris naturalis *de mutua benevolentia*, Theologiæ sacris ipsum debere, & desumisse inde illud, quoniam ipse theologicis studiis operam impendit. Nam cum in scholis Theologorum, nihil magis commendetur hominibus, quam amor, & benevolæ voluntatis studium in omnes, fieri facile potuit, ut commodissimum hoc fundamentum crederet, tum ad demonstrandam juris naturalis disciplinam, tum ad destruendam adversarii sui *Hobbesii* sententiam. Incidit ergo in hoc principium de mutua benevolentia, quoniam ex Theologorum placitis didicerat, amorem & benevolentiam, optimum & præstantissimum continere subsidium, quo homo ad summam felicitatem aspirare posset. Quod principium, cum pariter ad statum naturalem exegisset, animadvertit, homines naturales, pari ratione mutux benevolentix exercitio reddi felices. Hinc hypothesin istam, præ cæteris substernendam Juri naturali judicavit, in primis cum isthanc, *Hobbesio* directe obstare videret.

§. XXXIII. Quanquam vero *Pufendorfus* *J. N. & G. L. II. De differentiâ* *c. 3. §. 15 p. 210.* recte putet, principium *Cumberlandi* de mutua benevolentia, suæ hypothesi de socialitate minime repugnare; illud tamen fatendum est, mutuam benevolentiam, multo esse nobiliorem quam socialitatem. Qui enim mutuam benevolentiam exercet, semper etiam socialitatem conservare studet. Sed contra, qui socialitatem conservare studet, non statim ex mutuo benevolentix studio illud facit. Plerumque enim socialitatem homines convellere refugiunt, quia aliquid ad ipsorum perniciem ex ejus ruina sibi metuent. Adeoque non tam mutux benevolentix causa, socialitatem custodiant, quam ex metu, ne socialitatis

Adhuc de Origine principii *Cumberlandi.*

De differentiâ principii *Cumberlandi*, a *Pufendorfi* socialitate.

tis violatio, ipsis pernicioſa ſit. Mutua igitur benevolentia *Cumberlandi*, differt a *Pufendorſii* ſocialitate, tanquam latius ab anguſtiori. Mutua enim benevolentia, tanquam latius, ſub ſe comprehendit ſocialitatem; ſed ſocialitas, tanquam anguſtius, non ſtatim in ſe complectitur mutuam benevolentiam. Uti ex *ſeſſione ſecunda* uberius patebit. Hinc *Cumberlandi* mutua benevolentia, propius ad Chriſtianam diſciplinam accedit, quam *Pufendorſii* ſocialitas. Quoniam mutua benevolentia, ſine interna animi propenſione, quam Chriſtianismus ſemper efflagitat, exerce-ri, nequit. Socialitas autem, opere tantum externo, nec explicatis quandoque omnibus omnino ſocialitatis cauſis, iniri & conſtare poteſt.

Principia Pufendorſii, Cumberlandi, Hobbeſii, Grotii, & Dn. Cocceji ſibi non repugnant.

§. XXXIV. Recte vero & pererudite *Conſultiſſimus Dn. Coccejus*, in *Tr. Juris gentium*, de principio *Juris naturalis* unico, vero, & adæquato *Queſt. II. §. 2.* judicat nec *Cumberlandum*, nec *Hobbeſium*, nec *Grotium*, imo addo nec *Pufendorſium*, nec *Dn. Coccejum*, adverſis frontibus incedere, aut ſibi repugnare. Omnes enim ſalvam ſocialitatem eſſe volunt, & argumentis propugnant. Sed diverſis rationibus & cauſis, ad colendam ſocialitatem adducuntur. *Cumberlandus* ſocialitatem colendam dicit, propter mutuam benevolentiam; *Hobbeſius* propter mutuam metum; *Grotius* propter rectæ rationis dictamen, & cum ea convenientiam; *Pufendorſius* propter naturæ humanæ indolem, & tenerrimum amorem eidem inditum, quo ſe quiſque proſequitur; *Dn. Coccejus* propter voluntatem Dei. Sed de hoc, *ſeſſione ſecunda* explicatius tractabimus *Vid. §. 40. 41.*

Origo Principii Dn. Cocceji de ſola voluntate Dei.

§. XXXV. Illuſtris *Henricus*, & quem ſequitur *Conſultiſſimus Samuel Coccejus filius*, ſolam voluntatem Dei, & juſſum Creatoris agnoſcit, pro principio unico, vero & adæquato *Juris Naturalis*. Nimirum pro acumine ingenii ſui, & meditando rectitudine, animadvertit, hominem in conſcientia ſua, ſatis ſibi fidere non poſſe, neque certum eſſe, an actionum ſuarum ratio, Deo adprobetur, licet ſecundum *Hobbeſium*, ceſſerit juri ſui in omnia, licet ſocialitatem non offenderit ſecundum *Pufendorſium*, licet denique ſecundum *Cumberlandum*, mutuam benevolentiam, quandentenus exercuerit. Neque ex hiſce principiis conſtare, an actionum

ctionum suarum naturalium rectitudo, summo iudici, qui Deus est, placeat, (quod *per* §. 10. scire necessum est) licet forte huic aut illi homini, aut huic aut illi societati, actiones suæ mirifice commendentur. Hæc certe ratio & sors nobis videtur, cur illustris Vir, omnium hypothesibus diffidens, recte & sapienter de novo juris naturalis principio, eoque unico, vero, & adæquato, disquirere cum fructu instituerit.

§. XXXVI. Postquam ergo, tanquam principia minus sufficientia, homini erudito, & inprimis conscientiæ suæ curam habenti, rejecta esset, juris cæsis *Hobbesii*, socialitas *Pufendorffii*, *Cumberlandi* mutua benevolentia, & reliquorum Juris Naturalis Doctorum variæ hypothesès, restabat, ut aliud, & melius fundamentum traderetur. Facilius enim & Mediocris ingenii est, defectus aliorum ostendere, quam meliora & perfectiora tradere. Sed post tot eruditorum disquisitiones, nihil propemodum restabat, quod principii loco, ex quo omnis actionum humanarum justitia deduceretur, adsumi posset, quam *sola Dei voluntas*, quæ unica, de actionum nostrarum justitia vel injustitia, honestate aut turpitudine, licentiâ aut prohibitione, statuendi & pronuncian- di jus habet. Nam cum homo seria, & profunda meditatione, semetipsum, actionumque suarum indolem, honestatem aut turpitudinem contemplatur, ac apud se solus habitat, videt se remotum esse a metu *Hobbesii*, a socialitate *Pufendorffii*, a *Cumberlandi* mutua aliorum benevolentia, neque tamen sibi soli, & ab his remoto, in conscientia licet, omnes actiones, quas ipse voluerit, exerce- re, sed aliquas cum animi tranquillitate potest peragere, ab aliquibus peragendis cogitatione absterretur, per aliquod nescio quid in animo. Cum vero hæc suspendendi actus suos injuncta animo necessitas, nec proveniat, a mutuo metu, nec a socialitate, nec a benevolentia aliorum (ab his enim omnibus, cogitando, & forte in solitudine constitutus, remotus est). E. restat adhuc aliud principium, ex quo actiones suæ dijudicentur. Omnibus autem rejectis, nihil superest, quam Deus ejusque voluntas. Hæc est origo, principii Juris naturalis, de jussu creatoris & sola Dei voluntate.

§. XXXVII. Quod Juris Naturalis principium, ut nobilitate & sublimi origine (cætera enim magis obvia sunt, & prope sen- te & sublimi origine (cætera enim magis obvia sunt, & prope sen- ca hoc princi- su pium.

si communi cognoscuntur) reliqua omnia superat, ita in applicatione speciali ad actiones hominum, sua non destituitur difficultate. Quoties enim casus dubius in vita incidit, de cujus honestate aut turpitudine pronuntiandum est, non id quæri solet, *an sola Dei voluntas* statuere potuerit, hoc vel illud divina lege concessum aut vetitum, honestum aut turpe esse dicendum. Quod nos §. 12. diximus principium Juris naturalis *essendi*. Sed id semper quæri solet, an sola Dei voluntas, hanc actionem, de qua disquiritur, v. g. necem Principis cæsi, a subdito, cui per vim injuriam fata properare minabatur &c. certo & sine exceptione, voluerit honestam aut turpem, licitam aut illicitam esse, atque unde liquido *cognoscatur*, (*vid. §. 13. 14.*) hanc esse voluntatem Dei, in hoc casu speciali & dubio. Hic profecto in casu singulari adparebit, principium hoc de sola Dei voluntate, esse nimis remotum & incertum, ad ingenerandam cognitionem claram, nisi ipsi aliud quoddam principium specialius adjungatur & substituatur. *Add. §. 4. 5. 6. Sup.* Sed tantum de originibus variorum principiorum in Jure Naturali, pergimus ad secundum, ubi disquiritur quodnam principium alteri sit præferendum.

SECTIO II

IN QUONAM ET QUATENUS, UNUM SUPERIORUM PRINCIPIORUM ALTERI PRÆSTET, DE QUE HORUM USU & DEFECTU IN SPECIE.

Adducta principia sunt diversa, sed sibi non contraria.

§. XXXIIX. Postquam in superioribus, origo variorum Juris naturalis principiorum a nobis explicata est, & cause indicatae, quæ Doctores, ad hoc vel illud principium præ alio amplectendum adduxerint, haud erit difficile perspicere, quodnam ex his præ altero, & in quonam alteri sit præferendum. Quemadmodum vero alio loco, a *Dn. Preside* ostensum est, Veterum & recentiorum Philosophorum, *Socratis, Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Lætantii, Cartesii* sententias, de Virtute & summo Bono, etsi a se invicem diversæ sunt, non tamen sibi repugnare, imo potius sibi invicem

vicem subordinari, unamque altera, meliorem perfectioremque esse: ita etiam putamus, diversa hæc in Jure Naturali Doctorum principia, a se quidem distingui, sed sibi nequaquam contradicere, illud tamen inter hæc discriminis intercedere, quod unum principium, præ altero nobilius, sublimius, & profundiori meditatione propositum sit. (*conf. sup. §. 16.*)

§. XXXIX. Ne gratis & sine fundamento hæc dicantur, probabimus 1) quod principia Sectione I. adducta, sibi subordinentur *vid. §. 40-41.* 2) quod unum præ altero sit profundius mediatum, & in theoria dignitate præstet, licet non statim in praxi, sit utilius *vid. §. 42. 43. 44.* 3) denique indicabimus præstantiam cujus libet principii, & quid in ipsis desiderari adhuc possit. *vid. §. 45. seqq.*

Tria proponuntur deinceps probanda.

§. XL. (1) Præmittimus axiomatis loco pronuntiatum, quod quisque facile concedet: *In veritatum consecutione, illa veritates sibi subordinantur, ubi una veritas alteram sub se comprehendit, atque ab altera deducitur.* Quo admisso, uti certe negari nequit, facili negotio ostenditur, hypothesein *Dn. Cocceji, Cumberlandi, Pufendorffii, & Hobbesii* sibi invicem subordinari. Quod sic demonstramus: Statuit *Dn. Coccejus* pro primo Juris Naturalis principio: *Dei aut creatoris jus sui est obediendum.* Ex hoc principio sequitur *Cumberlandi* hypothesis: *Ergo Mutua benevolentia adversus omnes est exercenda.* Ratio enim hujus est, principium *Dn. Cocceji*; Quia hoc jussum est creatoris. Ex hoc principio *Cumberlandi* sequitur hypothesis *Pufendorffii*: *Ergo socialitas est colenda.* Ratio enim hujus est, principium *Cumberlandi*. Quia socialitatis cultus, facit ad benevolentiam promovendam, & qui socialitatem turbat, nullam ostendit mutuum benevolentiam, quod non est faciendum, per hypothesein *Cumberlandi*. Ex *Pufendorffii* hypothesis de socialitate, sequitur hypothesis *Hobbesii*; *Ergo juri suo & cupiditati in omnia, cedendum est, ut pax obineatur.* Ratio enim hujus est hypothesis *Pufendorffii*, quia alias socialitas turbatur, quæ tamen colenda est, ex Principio *Pufendorffii*. Hæc principia Doctorum sibi subordinari, brevius & veluti in catena sic ostenditur. Dei voluntati soli est obediendum, per hypothesein *Dn. Cocceji*; qui voluntati Dei obedit, is mutuum benevolentiam

(1.) Probatur, quod diversa J. N. Principia sibi subordinantur.

am exercet, quæ est hypothesis *Cumberlandi*; qui mutuam benevolentiam exercet, is colit socialitatem, quæ est hypothesis *Pufendorfii*; qui socialitatem colit, is cedit cupiditati suæ in omnia, ex qua bellum oritur, ut pax obtineatur quæ est hypothesis *Hobbesii*. Patet igitur quod hæc principia sint quidem diversa, sed tamen sibi subordinentur.

Male sibi invicem opponuntur.

§. XLI. Mirum proinde est, cur alter alterius hypotheses, destruere, aut accusare laboret, cum ex præcedente §. 40. satis constet, sententias has, si recte intelligantur, non tam sibi invicem repugnare, quam subordinatas esse. Unam saltem altera dignitate, & concipiendi rectitudine præstantiorem esse, licet omnes certo respectu, utilitate sua non careant. Quod autem unum principium aut hypothesis alteri, ratione conceptuum, & dignitate præferenda sit, nunc demonstramus.

(2) Probatur quod unum principium, altius ascendat præ altero.

§. XLII. (2) Præmittemus iterum axioma: *Quicquid nos ad primam originem deducit, & proinde ex quo cætera deducuntur, illud præstat illi, quod exinde descendit & deducitur.* Jam cognitu facile est, in conceptu rationis & theoria, dignitate præstare Dn. Cocceji principium J. N. de jussu Creatoris, sive de sola voluntate Dei: Ex hoc enim, prona consecutione deducuntur reliqua principia *Cumberlandi*, *Pufendorfii*, & *Hobbesii*, vid. §. 40. Nam propter jussum Creatoris, sive ob solam voluntatem Dei, exercenda est mutua benevolentia, quam propugnat *Cumberlandus*; & socialitas est custodienda, quam urget *Pufendorfius*; & juri, sive cupiditati suæ renunciandum est, ut pax obtineatur, quod demonstrat *Hobbesius*. Quod si theoretice rem contempleris, *Cumberlandi* hypothesis, altius ascendit, quam *Pufendorfii*. Quia plus est mutuam benevolentiam exercere, quam socialitatem custodire. Qui enim mutuam benevolentiam exercet adversus omnes, semper socialitatis curam habet, sed contra non semper, qui socialitatem non turbat, illud facit ex mutua benevolentia, quoniam vel metus, vel solius commodi privati gratia, illud facere potest. v. §. 33. Hinc §. 32. supra diximus, *Cumberlandi* principium, proxime ad Christianismi facta accedere, quippe cui charitas & amor suprema lex est. *Cumberlandum* proxime sequi debet dignitate, *Pufendorfii* hypothesis, quæ post charitatem Christianam, socialitatem custodiendam,

diendam, neminemque lædendum adfirmat. Quod principium, tanto majori præ aliis, in pretio habendum est, quod facile ejusdem usus & necessitas, in vita ostendi possit, etiam iis, qui mediocri judicio naturali pollent. *Conf. §. 23. sup.* Ultimum locum, in hypothesium theoretica consideratione, meretur *Hobbesii* sententia, de mutuo metu, Statu belli, & demonstrata inde juris sui cessione, ut pax obtineatur. Nam non tam profunda meditatione, quam ex obviis hominum ferocium moribus desumpta est, & usum atque firmitatem suam in eo probat, ubi cum ejusmodi hominibus, res nobis fuerit.

§. XLIII. Ostendimus §. 42. *precedente*, quomodo una hypothesis, alteri in theoria, & ratione conceptuum, dignitate præferat. Non tamen inde licet concludere, quod hypothesis, quæ primum locum in contemplatione obtinet, statim prima in praxi, & ratione utilitatis in vita humana, dici mereatur. Imo vero plerumque, ob subjectorum quibuscum agendum est, rudem & inhabilem animi habitum, illæ scientiæ & demonstrationes, quæ profundissimæ & acutissimæ sunt, a paucissimis intelliguntur, ac proinde ad instruendos alios, minorem habent usum in vita, quam populares rationes. Quilibet enim, secundum ingenii & capacitatis suæ modum, de hypothesis, quam facile capere potest, judicium ferre, & deinceps actiones suas, secundum istud judicium practicum sibi formatum, componere solet. Hinc fit, ut principia prima & subtilia, quia nimis remota, & plurimis intellectu difficilia sunt, parum in praxi præstent utilitatis, nisi apud paucos & plane eruditos. Neque vero sequitur, hæc hypothesis, ordine naturæ & dignitate, prima & abstrahendo universalis est, Ergo eam præstat utilitatem, ut omnes inde demonstrationes, quæ omnibus satisfaciunt, confici omnibusque clare exinde proponi possint. Accidit ut plurimum principiis universalibus, quod in Republica solet, ubi Princeps dignitate & eminentia omnium primus est, quoniam tamen idem per se, ad artem calcaream exercendam inhabilis est, hominibus nudis pedibus foret incedendum, nisi sutores adessent, qui calceos pararent. Sic in vitæ praxi, principia particularia & vulgata, quoniam proxima sunt, & ad intelligentiam, & statum rudiorum accommodata, omnium utilissima,

lissima, & efficacissima deprehenduntur, licet e contrario in theoria, principia prima & universalia, primum locum teneantur.

Ad diversum
hominum sta-
tum, diversa
accommodan-
da sunt princi-
pia.

§. XLIV. Notandum proinde, homines quibuscum in vitæ praxi negotium est, vel duci (I) cupiditate sua prava naturali, & ingenii asperitate, perfidia, atque ferocia. Ad horum statum & indolem, maxime attemperata est, hypothesis *Hobbesii* de mutuo metu, bello omnium in omnes, cessione juris sui &c. Vel utuntur (II) iudicio quodam rationis naturali practico. Ad horum statum & genium accommodata est *Pufendorffii* hypothesis, de custodienda socialitate. Vel (III) mitiori sunt animo, & proxime ad Christianismi naturam accedunt, & his jure commendatur, & satisfaciæ hypothesis *Cumberlandi*, de mutua benevolentia. Vel denique (IV) Ratione summa & perspicacissima utuntur, qua instar angelorum, statim intelligere possunt, quid divinæ sint voluntatis, & his fortassis arridebit *Dn. Cocceji* hypothesis, de jussu Creatoris, aut sola Dei voluntate. *Conf. supra S. 36. & 37.* Videamus jam de singulis in specie,

(3) Præstantia
principii Hob-
besiani de
mutuo metu.

§. XLV. (3.) *Hobbesii* hypothesis, ejusque recta cognitio, de mutuo metu, de bello omnium in omnes, de cessione Juris sui, & refrænanda cupiditate, ad possidendas res omnes; insignem præstat utilitatem illi, cui cum hominibus ferocibus, instabilis & perfidi ingenii, & qui suis cupiditatibus solum explendis inhiant, vivendum est. Exinde enim quisque cognoscit, & promte demonstrare potest, ejusmodi hominibus, in statu naturæ, non multum esse fidendum, sed vi obsistendum, adeoque maxime circumspicere oportet, an aliquis potentia, istorum potentia superior sit. Quod nisi fuerit, frustra ab ipsis justitiam, fidem, æquitatem, aut jura sibi debita expectabit. Frustra enim ipsis occinet aliquis, voluntatem Dei, frustra prædicabit mutuan benevolentiam, frustra socialitatis custodiam. Hæc enim omnia, feri homines, impune aspènantur, nisi ipsis potentia obsisti possit. Nulla enim hypothesis aut principio convincuntur, quam illa, quod metuendus sit potentior, qui ipsis malum præsens possit infligere. Atque si ipsis hoc argumentum, a metu desumptum, opere ipso statim ostendatur, cupiditates suas in omnia refrænare coguntur, & obtinebitur ab ipsis, quod nobis debetur.

§. XLVI.

Exercetur ab
Imperantibus
& Magistratu.

§. XLVI. Hac hypothefi *Hobbefiana*, hodie fe muniunt eam- que exercent, omnes Imperantes, tum qui in ftatu naturali vivunt, tum qui in civitate aliis funt superiores. Reges enim & principes, etiam in pace de bello cogitant, & quia nunquam non vicinis diffidunt, perpetuum alunt militem, ut ipfos potentia & virium terrore, a cupiditate audendi quidpiam contra ipfos, retrahant. Utpote qui probe intelligunt, in cafum hic contra ipfos, foedilitatem quam faftidiunt, mutua benevolentiam quam rident, Dei voluntatem, quam in ftatu natura plerumque ignorant, in fui defenfionem allegari. Confultatur experientia, & inprimis negotia Gallica. Tum quoque hiftoria Caroli I. Regis Anglia, qua *Hobbefium*, in hanc hypothefin, de ftatu belli &c. potiffimum induxit. Idem hodie jure faciunt, & prudenter quidem, Rectores Civitatum, fcientes quod plebis imperita & tumultuantis animi, nec voluntatis divina, & mutua benevolentia commendatione per Praecones facros, nec foedilitatis demoftratione per Doctores facta, compefcantur, quare praefidio militari civitatem fibi reddunt obnoxiam, atque fic jura fua, metu iufta potentia, a civibus obtinent. Hic praecipuus, & ab *Hobbefio* etiam intentus, hypothefeos fua ufus eft, qua praeter ceteris, hanc ob rationem, imperita plebi & mufitudo inconstanti Imperantibus commendatur, propter praefantiam, quam fatis luculenter hifce in cafibus ipfis praefat (vid. §. 44. n. 1.)

Defectus prin-
cipii Hobbefi-
ani.

§. XLVII. Fallitur autem, & Hobbefii intentionem (vid. §. 18. 19.) non adfequitur, qui exiftimat, ex hac ejus hypothefi, poffe omnes juris naturalis cafus fpeciales decidi. Ut multa alia, qua hic dici poffent, brevitatis ftudio omittamus, quis unquam exiftimet, Hobbefium de cafibus fpecialibus v. g. an foemina vim a ftupratore paffa, fertum concedi debeat, in fignum virginittatis fua? an thefaurus in loco religiofo fortuitus inventus, totus inventori cedat, deque fimilibus decidendis, cogitaffe. Pauca, & generalia tantum juris naturalis praefcepta funt, qua ex hac hypothefi determinari poffunt, & qua forte fola *Hobbefius*, pro ftituti fui ratione decidere voluit. Hinc recte faciunt, qui *Hobbefii* hypothefin, in iis valere patiuntur, in quibus jure valere poteff, nec ultra hanc eam extendunt. Praefat ergo praeter ceteris, apud ho-

mines cupiditatibus suis indulgentes, eosque luculenter, ac proprio malo, & vel conscientia vel experientia sensu, erroris convincit, quando cupiditatibus suis temere obsequuntur.

**Præstantia
principii Pu-
fendorfiani de
socialitate.**

§. XLVIII. *Pufendorfi* hypothesis de socialitate colenda, præstantioris est usus præ cæteris, apud eos, qui rationis judicio pratico ducuntur, & qui placidiori animo præ hominibus ferocibus, rationes audiunt (*vid. §. 44. n. II.*) atque philosophari quodammodo incipiunt. Nec immerito apud plurimos applausum invenit, quia perspicua & cognitu facilis est. (*vid. §. 23. sup.*) Mediocri enim judicio, & usu rerum instructus, facile exinde perspiciet, quomodo adversus alios, se quisque in societate gerere debeat. Quod præcipuum *Pufendorfi* erat institutum, uti ex §. 22. videre est. Præstat autem hæc hypothesis *Hobbesianæ*, utpote quæ non tam ex sola potentia, quam ex consideratione intimiori humanæ naturæ, quid justum sit in societate, pronuntiat. Et pro objecto suarum demonstrationum, habet homines rationem agnoscetes, uti *Hobbesii* principium de statu belli, maxime homines adfectibus agitados. *Cumberlandi* autem hypothesis, præferenda est socialitatis hypothesis, quia in statu naturali, magis dubium est, ubi & quomodo mutua benevolentia sit exercenda, quam ubi & quomodo socialitas colenda. Obscurum enim plurimis videbitur, quomodo in praxi mutuam benevolentiam exhibere illis teneantur, qui ipsis nullo beneficio, imo fortassis metus suspicione sunt cogniti. Et homines naturales satis habent, si ipsis tantum justitia præstetur, quam ne quidem obtinere semper possunt, de mutua autem benevolentia, non adeo solliciti esse jubentur, utpote quæ ex amore proficiscitur. Justitiæ autem ratio, planius perspicitur ex socialitatis jure, quam mutua benevolentia, cujus natura & indoles, hominibus naturalibus, ut plurimum incognita est. Ergo majorem habet usum in vita, civili, socialitatis quam mutua benevolentia principium; licet posterius, in theoria prius dignitate antecedit. (*vid. §. 42. 43.*)

**Defectus hu-
jus principii.**

§. XLIX. Recte vero illi existimant, qui socialitatis principium, pro unico, & adæquate vero, non admittunt, in decidendis omnibus omnino hominis actionibus adversus se, Deum, bestias &c. (*vid. §. 27. supra*) & dicunda de his ipsis justitia. Nam neque

que *Pufendorfius* ipse, eo extendere illud voluisse videtur, (v. §. 27.) qui diferte fatetur l. c. sibi præcipue propositum fuisse, officia ad-
 versus se invicem tradere, & quid juris inter homines mutuo ex-
 erceatur. Imo si verum fateri libet, hoc principium socialitatis,
 in tantum quidem hominem, qui illud observat, tutum præsta-
 bit in conscientia, ut recte dicere atque latari possit, quod nemo
 hominum in societate civili, justas de se conquerendi rationes hæ-
 beat, & quod dictamini divino, in hoc passu, obsecutus fuerit;
 interim tamen principium hoc minime efficiet, ut homo in con-
 scientia securus esse possit, actiones suas reliquas, quæ ad sociali-
 tatem non attinent, nec eam turbant, uti delicta dam patrata, &
 similia, quæ Apostolus *Eph. V, 12.* turpia esse dictu putat, imo actio-
 nes aliquas, quæ socialitati gratæ sunt, Deo etiam adprobari. Cer-
 te *Pufendorfi* hypothesis tantum edocet, quomodo inter homi-
 nes se gerere conveniat, ne ipsorum in nos odia excitemus, &
 quid circa hoc justum sit, id quod DEUS etiam in rebus licitis &
 indifferentibus cuique injungit, ad altiora se directe non porrigit.

§. L. Male autem socialitatis principium arguitur, quod non Recte appella-
 dici debeat, primum, fundamentale, & ultimum, ex eo, quoniam ri potest ulti-
 adhuc prius detur, nimirum voluntas Dei. Nam cum socialitas mum in suo
 adpellatur, principium primum, & fundamentale, intelligitur genere.
 semper principium ultimum *cognoscendi* & demonstrandi, (v. §. 14.
sup.) quo alteri, veritas alicujus sententiæ liquido adprobatur.
 Voluntas autem Dei, est principium primum & fundamentale
essendi (vid. §. 12. *sup.*) seu constituens. Jam principium essendi &
 cognoscendi, sibi non opponi, sed inter se nexu coherere, satis
 in aprico est; quodlibet vero in suo genere ultimum dici posse, ne-
 mo facile abnuerit. Certe illi, qui *solam voluntatem* DE I, pro-
 principio Juris Naturalis *unico*, vero, & *adæquato* habent, ad-
 mittunt tamen alia principia, ex quibus voluntas Dei innotescit,
 uti verbum Dei, motus a Deo creati, actiones creatoris &c. Vid.
Consult. Dn. Cocceji Tr. Juris Gentium quest. 3. §. 9. seqq. ad fin.
de quo postea.

§. LI. Frustra etiam metuitur, si socialitas pro principio Principium de
 Juris Naturalis admittatur, quod differentia, quam Imperator *Inst.* socialitatis viti-
 §. 1. & 11. de *J. N. G. & Civ.* inter Jus naturale, & jus gentium litate, non tol-
 possi-

lit. discrimen,
inter Jus natu-
rale, & Jus
Gentium se-
cundarium
positivum.

positivum uti vocatur secundarium constituit, tollatur. Quoniam custodia socialitatis per se nihil continet, nisi communem hominum utilitatem. Ex utilitate autem neminem obligari, sed tunc renunciari posse videtur, adeoque jus naturæ mutabile fieri, perinde, uti jus gentium secundarium, quod tamen secus est, secundum Justinianæ decreta *dist. 5. pen. l. de I. N. G. & C.* Nescio an veræ, nec simulatæ Philosophiæ, cujus cultores, Jcti auctore *Ulpiano l. 1. ff. S. 1. de J. & J.* se profitentur, magnopere interfit, ut omnes juris antiqui sententiæ & divisiones, sanctæ custodiantur. *Corsius* equidem jam suo tempore in *Miscell. Jur. Civ. l. 6. c. 25. p. 551.* postquam explicare Veterum Jctorum, de variis juris divisionibus tradidisset, de eis pronunciat: *Et hæc sunt, quæ circa juris naturalis, & gentium distinctionem commenti suere. Quorum traditionibus, ubi populariter crasse, magistraliterque ut dicunt agendum est, uti non valde reformido. At ubi civilium rerum explicatio, limata, politeque ab ipsa veritate repetenda, eas omnes naturales gentiumque juris divisiones, damno, Plutonisque familia dignas judico. Verius nimirum judicans, unicum esse jus naturale, unicumque jus gentium.* Hinc *Pufendorfius L. II. c. 3. S. 23. de J. N. & G.* longius progressus, non adeo magnifice sensit, de distinctione inter *jus naturale sive gentium primum*, vel uti *Ulpianum l. 1. ff. de A. R. D.* loqui putant *Antiquum*, & *jus gentium secundarium positivum*. Quam differentiam, parum absuit, quin idem ab *Hobbesio* edoctus, loco adducto penitus negaret. Sed non liberiores erimus *Pufendorfio*. Concedimus enim distinctionem, inter jus naturale, & jus positivum gentium secundarium. Sed hanc differentiam, fundamentum agnoscere, in ipsa utilitate, ostendimus a prima origine.

Fundamentum
& discrimen
Juris Natura-
lis & Juris
Gentium posi-
tivi, ex utilita-
te ostenditur

§. LII. Homines, quibusdam rebus summopere indigent ad corporis & animæ conservationem, atque hisce plane carere nequeunt. Quænam illa sint, alio loco a *Dn. Prasidè* explicatum est. (a) Hinc *Cicerol. Offic. & 4. de Fin.* inquit, *natura tributum est, ut se vitam corpusque tueatur, declinetque ea, quæ ei nocitura videntur, quæque ad vivendum sunt necessaria inquirat & paret, uti pastum, latibula & alia ejusdem generis. Omnis natura vult esse conservatrix sui, ut salva sit, & in suo genere conservetur.* Hæc utilitas

tilitas, quoniam ad naturæ incolumitatem, ad eo necessario pertinet, ut sine ea, nullo modo vivere & felix esse queat homo; ut sine corporis sanitate, summe necessario victu, vestitu &c. recte ab Imperatore *Pr. Institut. de Jur. Nat. G. & Civ. & l. 3. ff. de J. & J.* adpellatur Jus Naturale, quod non hominem tantum, sed & animalia omnia, natura docuit. Et non incommode *Jus gentium primævum* ab aliis dicitur. Namque hæc utilitas ea possidendi, sine quibus vita salva esse ullo modo nequit, cum ipso homine, ex prima naturæ necessitate, constanter & immutabiliter adpetitur. Intereundum enim esset homini, nisi illud faciat v. g. cibum non adpetat, vestimentis necessariis se ab injuria aeris defendat &c.

Sed præter utilitatem istam, ad naturæ conservationem *summo opere necessariam*, & qua carere non potest natura sine præsentissimo suo interitu; datur adhuc *utilitas* in vita, quæ ad *augmentum, decus & splendorem* rerum necessariarum facit, quæ non absolute quidem natura indiget, sed quæ pro ratione certi status aut conditionis, homini quodammodo est necessaria, & hæc utilitas, adpellatur ab Imperatore *J. S. 2. d. J. N. G. & Civ. & Ulpiano ff. S. 4. de Just. & Jure*; Jus Gentium, ab aliis vero *jus gentium secundarium positivum* v. g. Cibum capere, & necessario vestimento indui, est *Juris naturalis*, hæc enim utilitate homo carere sine exitio non potest. Sed cibum lautiozem capere, atque purpura uti, & de modo ista sibi comparandi circumspicere, est *Juris gentium positivum*, quia absolute loquendo, lautitiis his carere homo potest, sed pro Statu alicujus, isthæc, personæ alicui v. g. Principi, Magnati &c. sunt necessaria. Hinc de istis, quæ ad jus gentium positivum secundarium pertinent, ordinare & dispicere solent homines in societate, uti ipsis commodum visum fuerit, & proinde usu isthoc exigente, humanis necessitatibus jura constituerent. Add. *Dr. Hoppius ad Inst. S. 2. d. J. N. G. & C. pag. 34.* ubi *Zieglerum & Rachelium* secutus ait, hoc non ita intelligendum est, ac si actu ipso convenerint gentes & jus sibi certum constituerint, sed quod recta ratione dictitante, propter *utilitatem & necessitatem* humanam, hoc vel illud jus receperint, ac usu comprobarent.

(a) *Dissert. de eo quod hominem omni ex parte felicem atque beatum facit. S. 12. & 25.*

S. LIII.

Juris Naturalis & Juris Gentium secundarii, definitiones Philosophicæ.

§. LIII. Ex dictis non difficile est, dare definitionem philosophicam *Juris Naturalis*, quod alii jus Gentium primævum appellant; & *Juris Gentium*, quod positivum secundarium dicitur.

JUS NATURALE est, qua homo, ad suam existentiam & conservationem, sibi absolute necessariam utilitatem querit, qua natura, sine presentissimo meritu quo suo, carere non potest v. g. victum, vestitum summe necessarium &c.

JUS GENTIUM POSITIVUM SECUNDARIUM est, quo homo ad augmentum, decus, splendorem, & ornatum, utilitatem querit, qua absolute quidem natura carere posset, sed qua homo, pro certi status & conditionis ratione difficulter carere potest, & qua obiecta, feliciter & commodius vivit, uti est cibus lautior, vestimentum splendidius, habitatio commodior, opes &c.

Jus naturale mutari non potest, neque ab ipso Deo.

§. LIV. Ex definitionibus hisce patet, *Jus naturale* esse immutabile; *Jus vero Gentium positivum secundarium*, pro Statu & ratione cujusvis hominis, mutari ex voluntate posse. Ratio est, quia *Jus naturale*, pro fundamento habet utilitatem, sine qua natura humana peristere, quocunque tandem in Statu versetur, salva absolute nequit. Proinde huic suæ utilitati homo renunciare non potest, nisi perire velit, quod temere & sine ratione ipsum velle, stultissimum & absurdum est. Supponimus autem, hominem ratione utentem, qui absurdis decretis locum non concedit. Alias enim homo stultus, etiam voluntati Dei renunciare posset. Et in absurdo hoc statu suo, potiori fortassis jure, quia Deum, ob rationis suæ absentiam, non sentit; utilitatem presentissimam autem, sibi absolute necessariam, manu veluti tangit & sensibus percipit.

Patet etiam exinde, *neque Deum jus naturale mutare posse*. Quia non potest velle, ut naturæ humanæ utilitas semel concessa, & ex creationis lege, ipsi absolute necessaria, iterum denegetur, qua tamen deficiente ipsam perire necessum est. Argueret enim in Deo, inconstantiam & insipientiam, qui semel naturæ utilitatem aut bonum concessit, quæ ipsi summopere ad persistendum est necessaria, quam deinceps in deterius mutaret, aut ipsi denegaret, & tamen vellet, ut humana natura persisteret incolumis, quod contradictorium est. Quemadmodum igitur Deus ob

per-

perfectiorem, constantiam & sapientiam suam, non potest mutare numerum æqualem in inæqualem, ut quatuor sint tria; ita ob eandem perfectiorem, constantiam & sapientiam, non potest iterum velle, ut homo quidem, salvus & incolumis existat, nec tamen naturæ utilitatem, sibi ad existendum, necessariam quærat, quam ei semel quærendam injunxit. Hoc velle Deus non potest; nisi majori utilitate, utilitatem minorem, cujus jactura facienda est, compenset, v. g. vulnera aut mortem corporis, tranquillitate aut beatitudine animæ. Et mortem hominis privati, malum meriti, tranquillitate & felicitate publica.

§. LV. *Jus vero Gentium positivum secundarium est mutabile, secundum voluntatem hominis.* Quia Jus gentium quærit utilitatem, quæ absolute ad existendum, naturæ non est necessaria. Quare in hominis libertate positum est, an ad majorem utilitatem, ornatum, decus, & emolumentum velit adspirare, nec ne; & an ad illud vel consequendum, vel retinendum, pro status sui ratione, pacta inire & jura constituere; aut si forte hæc jam constituta sunt, eadem iterum mutare, & sibi propria, in alterum transferre, re sua esse putet.

Jus Gentium positivum secundarium, mutari potest.

§. LVI. Atque si *Carneades*, hoc modo utilitatem explicavit, ut notetur bonum aliquod, quod nobis, ad animæ, corporis, aut fortunarum necessariam possessionem; vel etiam ad horum augmentum, decus, aut splendorem, adjumento est, uti *Dn. Praeses*, illud jam alio loco (a) notavit: certe nihil verius ab eodem dici potuit. Quis enim sanus, jura sibi aut aliis, ad perniciem statueret? Et male sibi consuleret, qui Carneadem, secutus in primis autoritatem *Lactantii*, in *Inst. Div.* minus recte veterum Philosophorum sententias interdum explicantis, eo nomine perperam refutaret, quasi statuisset, jura constitui cœpisse ex utilitate privata, & ex bono quodam, quod ad corpus solum pertinet, licet ratio & bonum animi contradiceret. Quod recte notatur a *Dn. Coccejo* *Fraet. juris Gent. Quæst. II. §. 12. p. 21.*

Carneadis sententia de utilitate, certo sensu verissima est.

(a) *Meditation. de Eruditionis pretio ejusque mensura §. 17.*

§. LVII. Ostensum itaque est, licet socialitas, quæ propter utilitatem §. 52. 53. explicatam, tanquam fundamentum proximum constituta est & colitur, agnoscatur pro principio Juris Naturalis, uti-

E

turalis,

licitatem agnos-
cunt.

turalis, haud tamen sequi exinde, nullam amplius superesse differ-
entiam, inter Jus Naturale, & Jus gentium positivum secunda-
rium, quod satis perspicuum esse putamus ex §. 53. 54. 55. Nimi-
rum *Jus Naturæ est immutabile per §. 54. Jus gentium secundarium
mutari potest per §. 55.* Imo etiam illi, qui solam voluntatem
Dei, pro Juris naturalis principio unico, vero, & adæquato vene-
rantur, negare nequeunt, quod utilitatis ratio semper ibidem ha-
beatur. Nam uti omnis lex *utilis* & possibilis esse debet, ita Dei
voluntas, nunquam homini vere perniciosa injungere potest, sed
potius, quæ Deo gloriosa, homini, vero utilia sunt. Ergo si quis-
piam quærat, cur soli Dei voluntati obedire teneamur, recte &
per rationem evidentem respondetur, quia hoc homini semper
utile est, si non ad aliud, certe ad hoc, ut tranquillitas conscientiæ
obtinatur, quod sane præcipuum hominis bonum est, & utili-
tas maxima.

Præstantia
principii Cum-
berlandi de
mutua bene-
volentia.

§. LVIII. Pergimus ad considerandam *Cumberlandi* hypo-
thesin, de mutua benevolentia. Hanc præstare *in theoria*, Pufen-
dorffii principio, de socialitate, diximus §. 42. Ex mutua enim bene-
volentia, pronò alveo, manat cura socialitatis. Unde autem
aliquid deducitur, illud in theoreticis demonstrationibus, semper
nobilius origine & dignitate est illo, quod exinde deductum est,
per *axioma §. 42.* Accedit quod multo plus sit, benevolentiam
maximam h. e. vere Christianam, adversus omnes exercere, quam
socialitatem, tantum, quocunque tandem impulsu illud fiat, cu-
stodire. Amor enim & mutua benevolentia, multo plura præ-
stat alteri, quam quæ ex justitia, stricto jure debentur. Socialitas
consistere potest, si simplices tantum justitiæ leges observentur:
Contra amor, præterquam quod regulis justitiæ exacte satisfacere
studet, superaddit, ex affectu benevolentia, quæ socialitatis jura stri-
cte exigere nequeunt. Et hæc est causa, cur *Pufendorffius*, vi hypo-
theseos suæ de socialitate, statuere coactus fuerit, jus naturæ maxi-
mam partem, circa externa versari. Cui autem ex mutua bene-
volentia, actiones suas suscipere cordi est, is tam circa interna, imò
magis quodammodo circa hæc, quam externa versatur. Hinc
hypothesis hæc, se iis maxime adprobat, qui ex Christianismi di-
sciplina, moribus mitioribus, animoque amore pleno imbuuntur.

His

His enim deductæ inde demonstrationes, facile satisficient, quæ aliis in statu naturæ constitutis, forte minus evidentes, minusque graves videbuntur.

§. LIX. Sed uti supra (§. 43.) monitum a nobis est, quod in Defectus huc cognoscendi principiis, per quæ alii docentur veritatem incognitus principii, tam, non statim hypothesis, *in theoria* profunde meditata, maximam semper *in praxi* ostendat utilitatem, utpote quæ non ab omnibus æque recte intelligi potest; sic principium *Cumberlandi*, de mutua benevolentia, licet Christianismo proximum, non tamen in vita tanto cum successu adhiberi potest, quam *Hobbessii* & *Pufendorffii*, nisi apud eos solum, qui sciunt quid sit amare Deum, & benevolentiam, adversus homines exercere. Ratio est, quia quilibet judicium practicum, quod in actionibus suis sequitur, format secundum intellectus sui modulum. Quoniam igitur homines, secundum naturæ statum viventes intelligere possunt, quid sit bellum, & quid socialitas, quæve damna aut commoda inde oriuntur; quid autem amor & benevolentia Christiana i. e. uti *Cumberlandi* vocat, maxima sit, intelligere peræque non possunt, hinc ad paucissimos instruendos, hoc principium serviet. Breviter *Cumberlandi* hypothesis *in theoria* antecedentibus præstat; *in praxi* & *vite usu*, his ipsis postponenda est: quia paucissimis, & ferme non nisi vere Christianis, tam clare innotescit, amoris sinceri natura, ut isthoc adquiescere velint aut possint.

§. LX. Restat *Dn. Cocceji* Hypothesis de sola Dei voluntate. Si genus humanum quod naturam sequitur, in eo statu versaretur, ut tam expedite & certo, in casibus singularibus, quæ in vita alicui accidunt, perspicere posset, quid divina circa hanc aut illam actionem, foret voluntas; quam certum est, generatim & uti voeant in universali, quod soli Dei voluntati & jussui creatoris obtemperandum sit: nullum hocce principio perfectius, neque compendiosius, neque simplicius, in jure naturali tradi posset, quod vitæ humanæ esset regula. Manifestum enim est, a sola voluntate divina, pendere omnium actionum humanarum honestatem & turpitudinem, justitiam & injustitiam, (*vid. §. 10. 11. 12.*) Clarum etiam per §. 40. 42. est, ex hac hypothesis pendere firmitatem reliquarum. Simplicissimum etiam, & brevissimum, jure censetur

Præstantia principii *Dn. Cocceji*.

hoc principium : quia propositio, *Deo & Creatori sapientissimo, optimo, & potentissimo, est obediendum*, in nullam aliam, quæ altius ascendit, resolvi potest, & ambitu suo omnia particularia principia, & ductas hinc conclusiones complectitur *Conf. Dn. Cocceji Tr. Juris Gent. Quæst. II. §. 27. 28. & part. 2. Sect. I. pag. 7. n. 4.* In *theoretica ergo contemplatione*, ubi generaliter & abstrahendo ut plurimum res considerantur, *prima merito concedenda sunt huic hypothesis.*

Defectus hujus principii ostenditur per rationes.

§. LXI. Sunt tamen rationes in contrarium, quæ haud permittunt, ut hypothesis de sola voluntate Dei, in decidendis juris naturalis casibus singularibus, quæ *in usu vitæ* obveniunt, admitti possit pro principio unico, & adæquate vero. Nam (I) Ex hac hypothesis, cognoscitur tantum generaliter, quodnam juris & honestatis naturalis principium *essendi* sit, hoc est, quod DEus, certam normam, actionum humanarum constituerit, secundum quam, de earum honestate aut turpitudine pronuntiari debet. (*Conf. supra §. 37.*) Sed (II) non explicat perspicue & cum certitudine, principium *cognoscendi* voluntatem Dei in hoc vel illo casu (*vid. 13. 14.*) hoc est, quid Dei voluntas velit, & quid injungat homini, ut ab ipso, sic & non aliter, in hac vel illa re obveniente agatur. Uti enim nemo nisi perditissimus negat, Deo parendum esse, ita eo semper in vitæ praxi omnis redivit controversia, quænam Dei voluntas sit, circa istam actionem particularem, & hic desideratur principium evidens, ex quo omni remota dubitatione, tuto statuere possis, sic & non aliter tibi agendum esse. *Athenienses* & inter hos *Cimon* summus Vir, nunquam negarunt Deo parendum esse, interim tamen incestu se polluebant, in uxorem ducentes sorores germanas. (a) Jam si *Cimoni* demonstrandum sit, se male agere, quærendum est principium, non an Deo sit obediendum, illud enim non negat; sed an Dei voluntas sit, ut se absteineat a matrimonio sororis &c. Hic inutiliter, ad decidendam litem, allegatur sola Dei voluntas, semper enim quæretur, unde cognoscatur, nostram non vero *Cimonis* sententiam, voluntati divinæ conformem esse. Hinc (III) Hypothesis de sola Dei voluntate, nimis remota, & ad efficiendam demonstrationem, ex qua homo liquido perspiciat, quid sibi

sibi hic & nunc, uti Scholastici loquuntur, agendum sit, insufficientem adparet, nisi ipsi aliud principium, *cognoscendi* voluntatem Dei, circa hanc aut illam actionem adjungatur. Atque hoc est, in quo tantopere laborarunt, atque etiamnum defatigantur Juris Naturalis Doctores, ut nimirum erudito orbi dent, principium *cognoscendi* voluntatem Dei, unicum, verum, & adæquatum, atque illud proximum quidem. Nam si fuerit controversia, an fera ex custodia dilapsa, pertineat ad primum occupantem, an vero ad priorem Dominum cujus custodiam fera evasit. Quod posterius *Grotius* J. B. & P. L. II. c. 8. §. 3. & cum eo *Dn. Vitriarius, Henninges, Gronovius, a Felden, Hedingerus, Vander Muelen, Selde-nus, Pufendorf, Ill. Culpisus* adfirmant; prius autem tenet *Cajus l. 2. §. 2. ff. de A. R. D. & Imperator Inst. §. 12. de R. D.* Nihil certe decidi poterit, ex allegatione solius voluntatis divinæ, nam quæretur non abs re, an divinæ voluntati hoc in casu, potius sententia *Grotii*, an vero *Justiniani* respondeat? quod deinceps, ex principio alio proximiori, decidendum restabit. Valde proinde metuo, ne quod in *Tr. juris Gentium Quest. 2. §. 17. & Quest. 3. §. 2. p. 44. n. 11.* Grotio objectum est, quod vix ullam Quæstionem, ex suo principio de socialitatis custodia deciderit, sed ex aliis præcario acceptis rationibus; quasi nullum apud se, principium hujus disciplinæ proprium esset: ita eodem forte jure dicatur, ex hypothese, de sola Dei voluntate unice spectata, nullam quæstionem specialem determinari posse, nisi aliunde principium precarious, illudque proximius substituatur. Hinc (IV) *Dn. Coccejus* coactus est, *Quest. 3.* inquirere in aliud principium, nobis magis cognitum, magisque speciale, ex quo illa voluntas Dei, in Juris Naturalis disciplina probetur. Ubi si unicum, & aliquod adæquate verum, principium *cognoscendi* propositum fuisset, atque quod tam liquidum in omnibus esset, quam in aliquibus casibus, socialitatis hypothesis est, gratulari sibi orbis eruditus merito posset.

(a) *Nepos in Cimon. & Pref. Add. Boecler. not. ad b. l.*

§. LXII. An vero ejusmodi principium *cognoscendi* voluntatem Dei, laudata *quest. 3. Tract. part. 1. Juris Gentium §. 9. p. 47. seqq.* traditum sit, nostrum non est ex instituto disquirere, & de eo quidem, nobis doctiores viderint. Illud tamen, ingenue quæ eruditos

Duo inter alia obstant, principiis cognoscendi voluntatem Dei *Dn. Coccejo.*

inter obtinet libertate, profiteri lubet, duas inter alia videri ob-
 stare rationes, quæ impediunt, quo minus sententiam Viri Con-
 sultissimi Clarissimique, penitus amplecti liceat, (I) enim adhibi-
 tis universis illis cognoscendi principiis, ex quibus dignosci de-
 bet, quid Jurè naturæ liceat, aut prohibeatur; tamen supersunt a-
 ctiones, quæ secundum *Consult. Dn. Coccejum* jure naturæ non
 sunt permixtæ, neque tamen ex positis ab eo principiis, illas pro-
 hibitas esse, perspicui potest, v. §. 63. 64. 65. 66. 67. (II) Videtur,
 secundum tradita hæc cognoscendi principia, non satis distingui
 posse, *theologica principia moralia*, a principiis *Juris naturalis*, vid.
 §. 68. 69. 70. Quæ tamen ne confundantur, magnopere refert,
 ut jura Status naturæ & Statu Gratiæ, ratio & fides, philosophia &
 Theologia, rite a se invicem discernantur. Quorum omnium ac-
 curatior disjudicatio ex hoc discrimine est. Ergo hæc principia *co-*
gnoscendi voluntatem Dei, videntur esse in sufficientia. Sed de u-
 troque argumento, quædam adhuc, sed breviter subjiciemus.

Multa crimina
 secundum hæc
 principia, J. N.
 sunt permixta.

§. LXIII. (I) Ostendemus nonnulla crimina secundum
 hæc principia *in tr. juris gentium §. 9. part. 1. quæst. 3.* pro licitis habenda
 esse, quæ tamen Vir Consultissimus, Jure naturali tanquam pro-
 hibita damnat. Sumamus in exemplum, crimen foedisimum
 Sodomiam, & quidem illam nefandam commixtionem cum Be-
 stis quam jure naturæ prohibitam pronuntiat *Dn. Coccejus Tr. Jur.*
Gent. P. 2. sect. 2. p. 67. n. 16. Eam vero potius permixtam dicendam
 esse, secundum principia *Part. 1. §. 9. p. 46. seqq.* posita, demon-
 strabimus.

Proponuntur
 principia Dn.
 Cocceji.

§. LXIV. Docet Vir Consultissimus §. 9. pag. 46. seqq. *Part. 1.*
 Omnes actiones humanas, regulariter licitas esse & justas, nisi
 voluntate Creatoris restringantur. Quia Deus naturæ poten-
 tiam, facultatem, ac motum agendi quæcunque lubet, concessit,
 quod frustra esse non possit, nisi doceatur eas facultates restringen-
 das esse. Restrictionem autem factam esse a Creatore, probari. (I)
Ex verbis creatoris, si expressè Deus actionem prohibuerit. Ex-
 cufari autem eos, quibus voluntas Creatoris non revelata est. (II) *Ex*
Motibus, si nimirum quis sentiat motum, qui ipsum ab actione
 deterreat. Eo refertur conscientia. (III) *Ex actionibus Create-*
ris, quando Creator aliquid facit, ex quo factò constat, eum velle
 hoc

hoc modo actionem fieri. (IV) *Ex fine actionis necessario*, qui enim ad certum finem quid agit, illumque necessarium, cum intentione agit, & necessario vult, ita agi debere, hinc finis in moralibus optima probatio dicitur. (VI) *Ex medii necessitate*, si certum est, aliquid esse juris naturalis, recte concluditur, omnem id, sine quo illud obtineri nequit, necessario etiam juris esse. (VI) *Ex natura perfectissimi Creatoris*, vi cuius, & cultum & reverentiam requirit, & præterea nihil frustra creasse intelligitur, quia quicquid agit, perfecte agit.

§. LXV. Hæc sunt Viri Consultissimi argumenta, ex quibus, restrictas actiones nostras humanas, judicandas esse statuit; vel etiam, sine his restrictionibus, eas certo licitas & concessas esse pronunciat. Ubi obiter notamus, non adparere, quomodo accurate & philosophice loquendo, per argumentum numeri III. IV. & V. Creator actionem restringendam velit, cum potius per hæc argumenta, actio permessa dici debeat v. g. affirmative recte colligo: Homo licite capit cibum, per arg. III. *ex actione creatoris*, qui organa homini dedit, & cibum condidit. Per arg. IV. & V. *ex fine actionis necessario, & medii necessitate* Deus vult hominem vivere, quod sine cibo fieri nequit. Et sic in reliquis. Vix autem adparet, quomodo argumentatio negativa commode institui possit, v. g. furtum non est committendum, per arg. III. *ex actionibus creatoris* &c. Videtur enim tum argumentatio, fieri aliquo modo inconcinna. Verum quia indirecte fortassis, ita colligi potest, & ex affirmatione, iudicium etiam fieri de negatione solet, in eo non hærebimus, sicut neque in eo, quod argumentum num. VI. plurimis, obscure admodum propositum videri posset.

§. LXVI. Ex argumentis autem, a Clarissimo Consultissimoque Viro propositis, & quæ §. 64. a nobis allata sunt, probari potest, quod per has hypotheses, *Sodomia jure naturali sit licita*. Ponamus, hominem Indum aut gentilem quemcunque, in sylvis aut solitudine, inter bruta animantia solum versari, ponamus, ipsum; acerrimis stimulis venereis (id quod ob cæli ambitum, solis æstum, & incolarum habitum, in terris istis frequentissimum est) vehementer exagitari; neque invenire ullum remedium, explendæ libidinis,

Notantur nonnulla.

Secundum principia § 64. Sodomia j. n. est licita.

bidinis, cum sui sexus simili. Noster certe, ut naturæ incommodis satisfaciatur, se conjungat cum bestiis, motus argumentis, quæ §. 65. ex tr. *Juris Gentium allata leguntur*. Argumentabitur enim, per nefandæ hoc actum, sibi licito, ex hypothese §. 9. p. 46. tr. cit. Omnes actiones regulariter justæ & licitæ sunt, nisi restringantur. Quia Deus naturam, potentiam, facultatem, & motum agendi quæcunque lubet, (per tr. *Jus Gent. pag. 47. init.*) indidit. Jam sentio instinctum, potentiam, & motum naturalem, ad hanc actionem, quæ jam mihi lubet, perpetrandam. Neque illam creatoris voluntate restrictam perspicere possum. Ergo licite a me exercetur. Restrictam vero naturalem hanc actionem, videre homo ejusmodi nequit (I) *VERBIS EXPRESSIS CREATORIS*. Illa enim Indus ignorat, quia gentilis, & hinc excusandus est. Quod concedit *Dn. Coccejus p. 47. n. 1.* Accedit, quod inter Christianos, haud multos ante annos, proster exemplum, ubi non nemo, nefandæ libidinis cum equa accusatus, & reus in judicio, summopere adseveravit, se penitus ignorasse, hoc tantum crimen prohiberi, alias abs se illud perpetratum non fuisse. Hinc a judicibus poena ignis, in gladium fuit commutata. De crimine Onanitico, testis est *Brunnem. Jur. Eccl. l. 1. c. 1. §. 24.* quod accusatus aliquando, Deum fuerit obtestatus, se nescivisse hoc inter crimina computari, atque hanc ignorantiam, per sepe, in actis legi allegatam. Proinde hortatur *Brunnemannus l. c.* Pastores, ut de ejusmodi delictis, auditorum ignorantiam, prudenter commoneant.

(II) *EX MOTIBUS non perspicere potest actionem hanc restrictam*. Sentit enim motus vehementissimos, & cupidinem ad hanc actionem. Neque conscientia ipsum in contrarium vellicare potest. Conscientia enim significat, conscire aut percipere istud in se, de quo semel jam ab aliquo, sive interne, sive externe, antea edocti eramus. Hoc an Indo acciderit, ex conscientia nostra, qui illam ex Scriptura S. & Doctoribus nostris hausimus, non possumus peræque adfirmare. Imo contrarium de Indo videtur colligi posse, quia nullam ipse judicare potest inesse actui turpitudinem, quo id tantum agitur, ut naturalem & necessarium instinctum, quoquo modo expleat.

(III) *EX*

(III) *EX ACTIONIBUS CREATORIS non videtur restringi hanc actionem.* Nam Indus actiones Creatoris, præter eas, quas captu naturali in se comprehendit, ignorat. Sensit autem in se, appetitum ad actionem hanc exercendam, quem a Creatore sibi inditum agnoscit, ac proinde licitum putat.

(IV.) *EX FINE ACTIONIS NECESSARIO, concludit, maxime licere sibi hanc actionem.* Quoniam enim aliter explere naturæ necessitatem, hoc in statu, quem in camporum solitudine supponimus, & certe dabilis est, nequit; necessarium est, ut finem suum, nimirum desiderium, liberandi se ab eo quod naturam urget, quoquo modo assequatur

(V) *EX MEDII NECESSITATE, pariter pro licita potius, quam restricta actione concludet.* Deus ipsum vult salvum, & ut naturæ incommodis non prematur. Jam alia ratione, hoc incommodo, præsentis in statu, liberari nequit. Ergo medium, quod necessitati naturæ satisfacit, ipsi erit concessum.

(VI) *EX NATURA PERFECTISSIMI CREATORIS, argumentabitur:* quoniam Deus nihil frustra creasse intelligitur; hinc appetitus & instinctus iste, tam vehemens, tam inexpugnabilis, restringendæ hoc modo libidinis, ex naturæ necessitate sponte, imo contra voluntatem sibi obveniens, vitii argui non poterit; adeoque licite & summo jure exercebitur.

§. LXVII. Patet proinde, Indo, aut homini proprium naturæ instinctum secuto, secundum principia § 64. ex Tr. Jur. Gent. a nobis adducta, ostendi non posse, *nesandum coitum, esse Creatoris jussu prohibitum, imo potius dicitur per hæc principia, eum esse voluntate Creatoris licitum.* Quod multo adhuc facilius, de incestu, adulterio, simplici scortatione, & reliquis naturæ delictis, demonstrari posset; nisi unico exemplo, eoque maxime abominando, rem planam fecisse in præsentis, ubi brevitatis studium sequimur, sufficeret. Ex quo perspicere licet, media aut axiomata hæc, cognoscendæ voluntatis divinæ, apud omnes non sufficere, adeoque nec unica, nec adæquate vera, sed alia adhuc advocanda esse.

§. LXVIII. (II) Diximus §. 62. n. II. Tradita a *Dn. Coccejo, §. 64.* Secundum hæc cognoscendæ voluntatis divinæ subsidia, ideo plurimis dubita-

la relinquitur
differentia, in-
ter Theologi-
am Moralem,
& Jus Naturæ.

tionibus obnoxia videri, quod secundum hæc, nulla differentia re-
linquatur *inter Theologiam moralem*, ad quam jus divinum mora-
le pertinet, & *Jus naturale*. Nam si quæras ex Viro Consultis.
unde voluntas divina, in Jure Naturale innotescat? Respondet, pe-
rinde esse, sive id fiat ex ratione, sive ex revelatione. *Negat enim Jus natura, ita ex sola ratione fluere, ut non magis quoque fluat, ex voluntate Dei expresse revelata; cum ratio sæpe dubia sit, & ex factis obscurius volumus adpareat; sed revelatio certa sit Part. 1. Vinæic. secti. I. pag. 7. num. 5.* Et cum Dn. D: Ludovici dixisset, lumen revelationis, non pertinere ad jus naturæ, respondet Dn. Coccejus *Vindiciarum secti. II. p. 56. num. 5. Sane nihil interest, quomodo cumque de illa voluntate constet, an ex ratione, an ex revelatione. Imo id magis jus natura erit, quod ex verbis oritur, quia eo certior tum est voluntas divina.* Parte autem I. p. 3. §. 3. nullam differentiam admittit, inter *Jus natura*, & *Jus divinum morale*. Dissentiens a *Lauterbachio*, qui aliquam, nimirum accidentalem differentiam adduxerat; forte secundum receptæ doctrinæ placita; alias enim in *Compendi. Jur. tit. de J. & J. p. 6.* expresse ait: inter hoc jus (divinum morale) & jus naturale non est *essentialis* differentia.

De differentia
Theologiæ
moralis, & Ju-
ris Naturalis
disquiritur.

§. LXXIX. Nolumus equidem in præfenti ex professo inquire-
re, an & quatenus differant *Jus naturale*, & *Jus divinum morale*.
Cujus rei, accurati termini si designarentur, multis forte lapsibus
occurri possent. Quæ enim *Pufendorfius Præf. de Officio H. & C.*
erudite tradit, nondum omnia absolvunt. Illud tantum, alia
omnia omittentes, hoc loco dicimus, quod negari certe non potest:
Jus divinum morale, multo altius ascendere, quam jus naturæ; ut-
pote quod per plurimas propositiones tradit, de quo jus naturæ, ne
fando quidem auditur; imo quæ in Jure naturali, ne proponi qui-
dem commode poterunt; vel si proponantur, rationi ex qua Jus
naturæ deducitur, si non absurda, certe obscurissima videbuntur.
Nisi forte distingere velis, inter Jus divinum morale *naturale*, &
jus divinum morale *supernaturale*. In *Theologia morali*, quæ jus
divinum morale ex professo explicat, una ex præcipuis est propo-
sitionibus: *Christi mors, atque meritum, pio cultu est sancte habendum; Servator est amandus, ejusque vita, & exemplum imitandum est.*
vid.

vid. *D. Bayerus in Compend. Theol. moralis.* Hisce similibusque propositionibus per plurimos, an quispiam ex I. N. Doctoribus, locum injure naturali velit concedere, vehementer dubitamus. Neque etiam eosdem putamus concessuros, ut pro liquidis principiis, quæ per demonstrationes, certitudinem cuique obviam accipiunt, potius in fide revelata, per piam affectionem, (quemadmodum Theologi loquuntur) acquiescere velint, licet ratio propositas propositiones, intellectu naturali non assequatur. Multo enim certioris de sententia est, qui propria meditatione, doctrinæ evidentiam, per demonstrationes cognoscit; quam qui omnem sententiæ alicujus certitudinem, in fidem alterius resolvit: quæ firma & indubitata non est, nisi specialis divina illuminatio, & testimonium Spiritus S. internum accesserit, quod fidem corroboraret, atque dubitationem, cui credens interdum est obnoxius, tollat.

§. LXX. Hinc dubio non caret illa assertio: *Nil inere est, quomodo cunque de voluntate voti humano generi explicata constet, an ex ratione an ex revelatione. Imo id magis jus Naturæ erit, quod ex verbis oriatur, quia certior tunc est voluntas divina Part. II. §. 56. n. 5. Ratio sæpe dubia est, & ex factis obscurius voluntas Dei apparet, sed revelatio certa est Vind. I. pag. 7. n. 5.* Nam (I) Ratio cuique propria est, inde quæ per rationem innotescunt, satis clare proprio judicio intelligi possunt, cur ita agendum sit; sed revelatio non cuivis, contingit, verum uti hodie apud nos revelatio accipitur, nemitti amplius ordinariæ sit; sed aliis facta, tanquam res historica, ad nos delata est, adeoque in ipsorum fidem resolvitur ejus certitudo, qui nobis revelationem, sibi a Deo immediate factam, reliquerunt. Hinc nihil lumen fidei accesserit, ex revelatione, certitudinem tantum historicam habemus. v. g. cuique ratione prædito, satis certum est, superiori legitimo esse obtemperandum, *per demonstrationem*: quia voluntatem suam ipsi subjecit, adeoque superior habet imperium perfecte quæsitum. Sed an leges de incestu, ex Lev. XIX. & XX. et seqq. cuivis homini, ratione sibi relicta utenti, tam sint liquidæ, ut eodem modo perspiciat, cur sic non aliter agendum sit, vix apparet. Agimus enim, secundum hanc Dei voluntatem revelatam, non quia rationem videmus, sed quia in simplici voluntate Dei

Rationes, cur inter revelationem & rationem, sive Theologiam moralem & Jus Naturale, discrimen admittendum sit.

acquiescimus, quæ voluntas Dei non nobis revelata est, sed aliis olim revelata, ad nos tanquam historia, fide dignissima transit. Hanc autem esse ipsius Dei voluntatem revelatam, prius argumentis, quibus scripturæ divinitas in genere probatur, confirmari debet, homini naturali; licet nos Christiani de eo, a prima infantia, & per testimonium Spiritus S. sumus pervasissimi. (II) Homini Christiano, qui luce divina est illustratus, æque quidem; imo magis certa est voluntas divina, quæ per revelationem ex verbo divino innotescit, quam quæ per rationem demonstratur; verum an de homine, in statu naturæ vivente, imò etiam de Christianis, nomine tantum talibus, & qui scripturæ historicam tantum habent notitiam, non autem salvificam, idem dici possit, jure dubitari potest. *Vid. Dn. Coccejus Vindic. Sect. I. p. 37. n. 4.* (III.) Si id magis jus naturæ erit, quod ex verbis Dei oritur, *secundum pag. 56. n. 5. Vind. II.* sequitur *universam Theologiam moralem, adeoque doctrinas, de Christi satisfactione, & merito sancte agnoscendo, de sacramentorum pio usu &c.* esse magis juris naturalis, quam doctrinas de pactis, promissis &c. Quia Theologia moralis, docens meritum Christi esse sancte habendum, sacramentis legitime utendum &c. ex verbis Dei revelatis oritur; pacta autem & promissa, ex ratione naturali. Hoc tamen nemo facile concesserit. Putamus autem, Virum Consultif. intelligere verba Dei in Scriptura revelata, nobisque tradita. Nam si intelligantur verba Dei, quæ immediate alicui a Deo proponuntur, tum equidem verum est, quod certior quis sit, de voluntate Dei, sibi immediate revelata, quam de voluntate, quæ per rationem demonstratur; sed præterquam, quod hodie a Theologis immediate revelationes non admittuntur; ejusmodi homo, si qui daretur, non amplius in statu naturæ, sed in statu supernaturali constitueretur; atque adeo, non tam Juris naturalis Consultus, sed Theologus potius dicendus foret. Et hæc sibi, rerum revelatarum facta divina certitudo, ad ipsum solum se porrigeret, non ad alios, qui fidem & auctoritatem ejus secuti, tantum credunt & persuasi sunt, ipsum immediate ea, ex revelatione divina accepisse, quæ aliis proponit. Quod alio loco, ex professo a nobis demonstrabitur. (IV) Ex
co,

eo, quod voluntas divina revelata, jus naturæ faciat, orta est hypothesis de Jure N. Paradisiaco, *B. D. Alberti in Compend. Jur. Nat.* (Nam status paradisiacus primi hominis, ex voluntate Dei revelata, est & cognoscitur) quod facile prolixius ostendi, posset, si id hoc loco ageremus. Ab .D. Alberto tamen, dissentire videtur *Conf. Dn. Coccejus Tr. 7. Geni. part. 1. Qu. 2. §. 44. p. 41.* Sed jam ad præcipuum nostrum institutum accedendum est.

SECTIO III.

QUOD ACCURATE LOQUENDO, NULLUM EX SUPERIORIBUS, UNICUM, ET ADÆQUATUM JURIS NATURALIS PRINCIPIUM, DICI POSSIT.

§. LXXI. Postquam in *Sec. I. & II.* satis explicatum est, quid causæ cuique fuerit, cur in diversa inciderint Doctores juris naturalis principia; commonstratum etiam, in quonam unum, alteri sit præferendum, & quatenus quodlibet deficiat; superest ut ostendamus, quod nullum ex adductis principiis, unum & adæquatum dici mereatur, si accurate & ex usu loquendum sit, (*vid. §. 7.*) licet alias in suo genere & si peculiari significato, vox *unicum & adæquatum* explicetur, admitti possit hæc locutio (*vid. §. 50. 7. & 26.*) Quod quanquam ex superioribus patere possit, contrahemus tamen in compendium, quæ hoc loco dicenda restant, & rationes nostras, perbreve proponemus.

An principia superiora J. N. sint unica, & adæquate vera.

§. LXXII. *HOBBSII Status belli*, in jure naturali, pro principio unico, & adæquate vero, agnosci non potest, ex quo scilicet cognoscatur, an omnes actiones humanæ sint licitæ aut illicitæ, honestæ aut turpes. Quia (I) Hobbesius ne ipse quidem voluit, ut illud principii unici & adæquati, rationem subiret (*vid. §. 21.*) Cui sufficiebat invenisse principium, ex quo tumultuantes in patria civēs, arguere malefacti posset (*per §. 18. 21. sup.*) illorumque officia demonstraret (II) Status belli, se ad illas tantum hominis actiones

Rationes, cur principium de statu belli &c. non sit unicum & adæquate verum.

extendit, quæ cum altero in societate peraguntur. Unde nihil colligi potest ex eo, de officiis adversus seipsum extra societatem, aut adversus Deum. Imo ne illis quidem, multum prodest hoc principium, qui vel bellum non sunt experti, vel qui mitiorem animum nacti, placide se institui cupiunt per solidas rationes, ex statu tranquilliore desumptas. His non est necesse, belli principium ingeminare, cum meliora & proximiora suppetat.

Laus & valor
hujus principii

§. LXXIII. Laudem tamen meretur institutum *Hobbesii*, qui turbulentos homines, a nefariis belli molitionibus revocare argumentis conatus est, quæ ipsi, tanquam ex suis hypothesebus depromta, nec ignorare, nec negare poterant. (*vid. §. 18. 19. 20.*) Quare si quis horum respectu, principium suum, unicum, (quia homines feri aliorum vix sunt capaces) & adæquate verum, (quia illud ipsum, ex tumultuantium indole desumptum, ipsorum moribus plene respondet) dicere volet, non impediemus. Uti etiam hoc principio commode possunt, imo coguntur, quibus res est cum feris, turbulentis, & malefidis ingeniis, quorum in Statu naturali, maxima semper copia invenitur. *Add. §. 45. 46. supra.*

Rationes, cur
principium de
socialitate, non
sit unicum, nec
adæquate ve-
rum.

§. LXXIV. *PUFENDORFII* principium de *Socialitate*, pro unico, & adæquate vero, ex quo omnium actionum humanarum justitia aut injustitia, honestas aut turpitudine cognoscatur, haberi non potest. Quia (I) ne ipse quidem principii hujus auctor, ex eodem officia adversus Deum & semetipsum directe demonstrare intendit (*per §. 27. 28*) sed incidit in istam hypothesein, consideratione mutuorum officiorum, quæ homo homini in societate præstat. (*per §. 22. 23*) (II) Concedit Pufendorfius, officia adversus Deum & seipsum, indirecte tantum ex socialitate deduci posse, quæ vero indirecte, ex quadam hypothese demonstrantur, requirunt adhuc aliud principium, ex quo *directe* primario, & immediate probentur. (*per §. 28. 29.*) (III) Etiam si homo se approbaverit socialitati, & nihil commiserit, quod eandem turbet, non tamen exinde tuto licet in conscientia concludere, omnes suas actiones reliquas, quas remotis arbitris peragit, Deo placere, adeoque principium hoc; omni ex parte conscientie non satisfacit. (*Conf. §. 35. 25. & 49.*) Si dixeris: concedi, juris naturalis disciplinam

nam esse imperfectam, multaque ejus ambitum excedere. Hoc ipso simul conceditur, principium hujus disciplinæ fundamentale, etiam esse imperfectum, & minus adæquatum. Quale enim principium, talis etiam inde ducta est scientia. Hinc non obstat, quo minus melius adhuc, & magis adæquatum, si qua fieri potest, inveniatur.

§. LXXV. Multum tamen orbis eruditus debet Pufendorfio, utpote qui primus inter Germanos, jus naturæ methodo mathematica, ex certa quadam hypothēsi demonstrare instituit. In quo maxime genio ipsius gratulandum est, quod principii loco elegerit hypothēsin, quæ nulli recte cogitanti facile displicere, aut obscura videri posset. Principium enim de socialitate tale est, quod auditores admittit, qui veluti in medio positi, non nimis feri sunt, illis enim potius conveniens est principium Hobbesii (vid. §. 45. 46.) de statu belli; neque nimium profecere ad Christianismum, (vid. §. 58.) ad horum enim indolem, magis Cumberlandi hypothēsis, de mutua benevolentia quadrat. Itaque facillimum intelligentia, se per plurimos commendavit, & applausu passim exceptum fuit. Ad. §. 23. 24. sup.

§. LXXVI. CUMBERLANDI principium de mutua benevolentia Juris naturalis, nec unicum nec adæquatum dici potest, Quia (1) se non extendit ad instruenda omnia subjecta (conf. §. 6. & 59.) sed tantum ad homines, qui amoris & charitati locum concedunt, id quod paucissimi faciunt. Hinc nulla demonstratio exinde fieri potest, adversus illum, qui ne justitiam quidem observat, e. g. si latroni opponas, renunciandum esse, infami huic vitæ generi, quia per hoc læditur mutua benevolentia; ridebit nefarius homo. Philosophum, quoniam non intelligit, quid mutua sit benevolentia, qui ne iniustitiam quidem latrocinando se committere putat. Et Tyrannus, aut Rex v. g. Tamerlanes aut, Attila, viribus fidens, quomodo argumento a benevolentia desumpto, ab instituto deterrebitur? Istiusmodi grassatori, opponendum est argumentum Hobbesianum, a mutuo metu, i. e. potentior exercitus, quo repellatur, & argumento hoc violento admoneatur, desistendum sibi esse, ab iniquo proposito. Dices forte: Demonstratur

Laus & vobis
hujus principii

Rationes, cur
mutua benevolentia, non sit J. N. principium unicum, nec adæquate verum.

stratur quidem ex mutua benevolentia, latrocinium & oppres-
siones, non esse exercendas; verum homines perversi, quæ demon-
strantur, aut non capiunt, aut secundum demonstrata, vivere no-
lunt. Respondetur, Philosophandum est in tempore. Si de-
monstrationes, in theoria optimæ, audientem ad officium obser-
vandam non compellere possunt, nec tranquillam præstare rem
publicam; inutiliter sane in praxi proponuntur, adeoque insuffici-
entes sunt (*vid. §. 5. 6.*) Addiscendum ergo aliud est principii-
um, quod sensus ferit, & ad captum percipientis magis accom-
modatum est. (*vid. §. 44.*) Imo homines cupiditatibus feris
dediti, ad argumentum, a benevolentia desumptum, recte percipi-
endum, ne apti quidem sunt. Hinc si contra illud agunt aut pec-
cant, ex stultitia, quæ ut plurimum ignorantiam habet comitem,
peccant. (*Ad §. 59. & 5.*) (II) In Juris naturalis disciplina
non tam spectatur, quid ex amore & benevolentia, alter alteri
præstare possit, sed quid ex justitiæ regula, stricto jure præstare de-
beat. Cum autem ex benevolentia, nullum jus perfectum, in statu
naturæ acquiratur, ut ab altero officium aliquod strictè exigi pos-
sit; hinc ad demonstrandam justitiam naturalem, & illud quod
jure perfecto debetur, (id quod jus naturæ maxime intendit,) præ-
senti in statu, principium hoc inidoneum esse.

Laus & valor
hujus princi-
pii.

§. LXXVII. Præclarum tamen in theoretica rerum confide-
ratione, æstimari debet hoc principium (*vid. §. 58.*) Nam licet ex
benevolentia, nullum jus perfectum alicui acquiratur in vita hu-
mana; benevolentia tamen, quod certe mirum est, justitiæ & æ-
quitatis mater atque origo est. Hinc qui alicui bene vult, eum-
que amat, sponte & plus quam ab eodem exigi potest, æquitatis
& justitiæ normam exactè observant. Atque ideo hoc princi-
pium, ad Christianismi sacra accedit (*conf. §. 32.*) & apud illos;
qui huic vere dediti sunt, suum pondus & valorem obtinere
potest.

Rationes, cur
sola Dei vo-

§. LXXIIX. Consultissimi D. N. COCCEJI principium;
de sola Dei voluntate, sive de jussu Creatoris, quo minus pro unico, &c
adæqua-

adæquato agnosci possit, unde in vita, perfecte & unice cogno-
 scuntur, actiones honestæ aut turpes, impedire videtur (I). Quia
 sola Dei voluntas, est tantum principium essendi actionum hu-
 manarum, & unde hæc, honestatem vel turpitudinem adjunctam
 habent. Id quod nemo sanus, nisi ex præcipitantiâ negat (per §.
 12.) Quæstio autem hoc loco est, de principio cognoscendi volun-
 tatem Dei, & quomodo innotescat, actionem esse licitam aut
 prohibitam, honestam aut turpem (vid. §. 13. 14. & 61. n. 2.) Qua-
 re (II) nisi voluntati Dei aliud principium cognoscendi subjungatur,
 nulla quæstio, ex sola Dei voluntate decidi potest, (vid. §. 61. n. 3. 4.
 & §. 37.) Quæro: cur adulterium sit, actus illicitus? Responde-
 tur, quia hæc Dei est voluntas. Nemo heic, qui Jus Naturale
 tractat, acquiescet, sed instabit: Démonstretur, voluntatem Dei ju-
 bere, ut adulterium sit actus illicitus. Jam si nullum aliud in
 promptu sit principium, quod voluntatem Dei planam faciat;
 quæstio manebit indecisa; & per consequens, quivis in possessione
 sententiæ, actus, aut juris sui perseverabit, tanquam in re sibi li-
 cita & concessa. (Conf. §. 66.) Quia (III) principium de Dei vo-
 luntate, nimis remotum est. Omnis autem demonstratio fieri
 debet per causam proximam. Utique, si demonstrare voluero,
 Diem esse; male allegatur causa generalis, quia Deus diem esse vo-
 luit; sed ex Sphærica, alleganda est causa proxima, nimirum quia
 sol supra horizontem ascendit &c. Par ratio est, in omnibus
 demonstrationibus, quæ ex veris, certisque principiis du-
 cuntur.

§. LXXIX. Hoc tamen negari nequit, Consult. Dn. Cocceji Laus & valor
 Principium, de sola Dei voluntate, originem, & fundamentum hujus principii
 esse ultimum, & si hoc sensu dicere libet, unicum & adæquatum
 omnium reliquarum. (per §. 42.) Atq; in theoria, demonstratio a reli-
 quis supra explicatis principiis, ascendit ad hoc ultimum. (v. §. 43.)
 Aessione enim Juris nostri, provehimur ad socialitatis custodiam; a
 custodia socialitatis, ad mutuam benevolentiam; a mutua benevo-
 lentia ad voluntatem & jussum summi Creatoris: ultra hujus placi-
 tum sapientissimum, rectæ & a frivola temeritate abhorrenti ra-
 tioni,

tionem, non licet ascendere ulterius; utpote in cujus voluntate, tutius & honorificentius est, quam in Platonis jussu acquiescere.

An melius, & perfectius, idque unicum, verum, & adæquatum J. N. principium inveniri possit, disquiritur.

§. LXXX. Ex iis igitur, quæ a nobis breviter allata sunt, satis patere existimamus, quatenus & in quo, Juris Naturalis Doctorum principia, de Statu belli, & exinde demonstrata cessione juris sui; de socialitate; de mutua benevolentia; denique de sola Dei voluntate & jussu Creatoris: pro unicis, veris, & adæquatis admitti debeant. Quoniam vero, multo promptius faciliusque est, pervidere, quid in aliorum meditationibus desiderari queat, quam perfectiora tradere aut invenire; quæretur fortassis, an melius, perfectiusque, Juris Naturalis principium nobis suppetat? Id quod asseverare velle arrogans, & propemodum, in tot clarissima doctissimorum hominum ingenii monumenta, injurium videri posset. Quare si quæ fortassis cogitationes, in Juris naturalis studio, nobis obvenerunt, quæ luculentius, & ad usum accommodatius principium, in Jur. Nat. scientia promittunt; illæ nondum tantæ nobis videntur, ut inconsulto impetu & præmaturo, in publicum propelli debeant. Inprimis cum nulla necessitatis ratio adsit, cur usu receptis doctrinis, ad felicitatem & tranquillitatem civilem, amplius uti nolimus. Et quoniam Consultissimus Clarissimusque Coccejus, in hoc studiorum genere, opus aliquod incomparabile, Illustris Dn. Parentis sui, in *Prefat. Tract. Juris Gentium*, Lectori pollicetur, orbis eruditus, merito in hac expectatione acquiescit.

S. D. G.

AD.

ADDITAMENTA.

I.

Cicero jam tempore, eruditos inter obtinuit, ut conjuncti, essent amicitia, disjuncti sententia.

II.

Cur virtus Deo placet? quia est perfectio. Cur perfectio Deo placet? Quia perfectio, omnia sunt obnoxia, ipse nemini. Cur is, cui omnia sunt obnoxia, ipse nemini, Deo placet? Quia hic liberrime potest agere. Cur liberrime agens Deo placet? Quia sine impedimento, sponte optimum potest appetere. Cur optimum sponte appetens, Deo placet? Quia sponte, optimo vult esse similis. Cur optimo, sponte volens esse similis, Deo placet? Quia Deus ipse, est Optimus Maximus; hinc illum, qui sponte vult ipsi esse similis, ut eidem promte obediat, non potest non amare. Ergo Virtute & perfectione gaudens, necessario a Deo amatur. Hoc est fundamentum dicti *Matth. V, 48.*

III.

Quod in foro Civili jus exigatur, virtus non exigatur; in causa est humana imperfectio, quæ vix illud præstare valet, quod jure debetur.

IV.

Inter perfectos, etiam illud, quod ex virtute proficiscitur, potest exigi. Quod qui rite exigenti non præstiterit, perfectionis existimationem amittit. Quæ summa ipsi, inter probos & perfectos poena est.

G 2

V.

Hinc a Deo potest efflagitari, quod divinæ naturæ maxime respondet v. g. sapientia, perfectio, virtus &c.

VI.

Etiā ad virtutem obligamur ex necessitate, necessitate naturæ perfectæ. In foro tamen civili, non obligamur ad virtutem ex necessitate, quia non sumus perfecti, & sufficit imperanti, quod in Republica, socialitas non disturbetur horridioribus vitis.

Errata quædam typographica, quæ irreperunt, benevolus Lector, pro candore & humanitate sua emendabit.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z170072203

Digitized by Google

